

Ціна — 20 ц.
В Канаді—25ц.

Запорозжці пишуть листа султанові

КВІТЕНЬ, 1934

« ЖІНОЧИЙ СВІТ »

Місячний журнал для національної освіти українського жіноцтва в Америці.

—«0»—

Орган «Союзу Українок Америки»

—«0»—

Редагує: **МАРІЯ Е. БЕК**
1006 E. Carson Street
Pittsburgh, Pa.

ПЕРЕДПЛАТА:

Річно	\$2.00
Піврічно	1.25
Заграницею річно	2.50
Одно число	20ц.
В Канаді	25ц.

—«0»—

SUBSCRIPTION RATES:

Annually	\$2.00
Semi-Annually	1.25
Foreign Countries (an'ly) ..	2.50
Single Copy	20c
In Canada	25c

“ ZINOCNY SVIT ”

Ukrainian Women's
Monthly Magazine

—«0»—

Organ of the Ukrainian
Women's League of America

—«0»—

Editor: **MARY V. BECK**
1006 E. Carson Street
Pittsburgh, Pa.

—: З М І С Т :—

ВІД РЕДАКЦІЇ — Весна
ПРОГРАМА ПРОГУЛКИ СУА ДО ГАЛИЧИНИ
ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРА ДУЧИМІНСЬКА — На передодні Українського
Жіночого Конгресу
М. МАГИР — Воскресні дзвони
М. КОСТИШИН — Весна
ПЕТРО КОНАШЕВИЧ САГАЙДАЧНИЙ
ЮРА ШКРУМЕЛЯК — Гетьман Сагайдачний
ВСЕВОЛОДА МЕТЕЛИК — Друга мама
ДР. А. Т. КІБЗЕРІ — Жіночі недуги
АЛ. — Трагедія під Крутами
ДОРА РІЗНИК — Під увагу жінок
УЛЯНА КЛЕНОВА — Михайло Старицький
ПРАЦЯ У ВІДДІЛАХ СУА
ХТО ПРАЦЮВАВ ДЛЯ «ЖІНОЧОГО СВІТУ» — Звіт

SECTION BY YOUNG UKRAINIANS

AN EDITORIAL — Welcome, New Officers
JOHN YATCHEW — Hope
A YOUNG PATRIOT
MICHAEL KOCIUBYNSKY — Reveries — Translated by W. S.
FACTS ABOUT UKRAINE

СВІТЛИНИ

Запорожці пишуть листа султанові	окладинка
Петро Конашевич Сагайдачний	ст. 5
Михайло Старицький	ст. 14
Анна Фарботник	ст. 21
Памятник Володимира Великого	ст. 23

ЖІНОЧИЙ СВІТ

ЖУРНАЛ — МІСЯЧНИК

ОРГАН «СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ»

РІК II. Ч. 4.

КВІТЕНЬ 1934

Vol. II. No. 4

ВЕСНА

ПРИЙШЛА весна у повній своїй красі та опять оживила усю вселенну. Під теплими лучами ясного сонічка розталялись тверді криги льоду та білі скатерті снігу й поплили бистрими струмочками чи глибокими річками до широкого океану, щоби відтам почати нову світову мандрівку. Безмежні поля, по доволу та конченому відпочинку, покрились новою зеленню, яка своєю свіжістю притягає та манить всяку живу істоту. Тут і там розвинулись квіти, які пишануть різними барвами своїх листків та привокують увагу кожного своїм приємним запахом. Неначе зпід землі зявлялась різнобарвна комашня та виповнила воздух чарівним брентінням. Повернули з теплих країв пташки, скачуть радісно з гілки на гілку, шебечуть гамірно гуртками по відроджених деревах та виводять з радості, кожна на свій лад, милозвучні мелодії; розганяють сум і тугу. Всюди тепер гарно, мило, весело, бо проминули ці холодні та бурливі дні сурової зими, а настали теплі й радісні дні весни.

Заворухились незначе муравлі й люде; весна — це пора нової важкої праці для них. Треба сіяти та садити, щоби було що в осені збирати, а в зимі чим жити. І тому по старанню викроєних нивках чи то по маленьких городках працюють заподадиво селянські руки, гіркий піт ллється з чола. У кожного призначена праця, яку він чи вона мусять виконати й то виконати на час. Хто тепер поспішається, виконає своє завдання солідніше, попрацює довші години коло своєї землі, того нива принесе йому гарні плоди в осені. Зате, хто полінується тепер, пропустить добру нагоду, проспять ці важкі весняні дні, так його нивка не принесе йому обильних плодів, і надалі лежатиме обложеною. В першого, під зиму буде подостатком і хліба й до хліба, другому чи другій прийдеться чи скорше чи пізніше йти до чужих та жєбрати кусничок хліба. Звідси й наша мудра пословиця: «Як собі постелиш, так і висипись».

Для українського жіноцтва в Америці рівнож прийшла весна. Зіма трівала для нас надто довго, бо многи а многи роки. Але тепер зійшло ясне сонічко на нашому овиді й вляло в наше жіноцтво охоту до нового життя.

Українська жінка, яка є душею цієї найбільшої народньої інституції — сімі, знаходилась до-

сі в кріпких оковах. Це не були залізні окови, які накладають на невільника чи в'язня, а які давлять тільки тіло. Це були невидимі душевні окови пересудів мужчини до жінки, які глибоко врізувались в душу кожної жінки, головню тоді, коли вона була всніл пізнати своє невідраднє положення.

Українська мати мала виводати своїх дітей на свідомих членів своєї нації, а тимчасом її саму держали весь час в темноті та несвідомості. Вона мала вказати дітям шлях життя, остерегти їх перед всякими небезпеками в житті, а тимчасом її замкнули в чотирьох стінах та не дозволяли навіть побачити цього світа, бо вважали її кволим та нездібним створінням до більших та важніших діл. Від неї вимагали заціпення любови в серця своїх дітей до України, а тимчасом ніхто не постарався вляти в її власне серце цю велику любов. Українська жінка була досі тільки темною наймичкою, яка поза своє господарське заняття, не мала права на нічо краще чи взнесліше.

Останні роки змінили дещо цей стан, хоча у більшій мірі він і далі існує поміж нашою імміграцією в Америці. Вистарчить переїхатись по менших, а навіть по великих американських містах, щоби переконатись про це сумне положення нашого жіноцтва. Щоби позбутись цього стану та допомогти українському жіноцтву якнайкорше визволитись з цього ганебного ярма, треба за всяку ціну втягнути його в ряди нашої жіночої організації Союзу Українок Америки та дати йому в руки наш одинокий жіночий журнал, «Жіночий Світ». Ці два чинники постараться зробити решту.

В цьому саме й заключається наша весняна праця. Кожна свідома Українка повинна не тільки сама вписатись до жіночої організації, але притягнути й свою несвідому сусідку. В кожній місцевості, де тільки знайдеться бодай десять жінок, повинен знаходитись відділ СУА. В кожній українській хаті повинен знаходитись «Жіночий Світ». А коли ми тепер засіємо українську ниву здоровим організаційним зерном та добрим поучаючим словом, коли попрацюємо заподадиво коло необробленої жіночої ниви, так будьмо певні, що коли прийде наша «осінь», час збирання плодів, так ми не будемо примушені йти жєбрати ласки в чужого, а матимемо подостатком всего, чого треба вільній та свобідній нації.

ПРОГРАМА ПРОГУЛКИ СУА ДО ГАЛИЧИНИ

Прогулька виїде з Нью Йорку дня 9 червня 1934 пополудні, вслким поспішним кораблем «АКВІТАНІЯ» туристичною клясою. Всі кабіни другої кляси на цьому кораблі замінені на туристичну клясу, себто ціна їх знизжена до туристичної. Переправа через океан триватиме несповна шість днів. На кораблі улаштується український вечір. Дня 15 червня корабель причалить до Шербургу, у Франції.

З Шербурга поїдемо через Париж, Відень і Прагу до Львова. По дорозі задержимось у цих столицях і оглянемо їх, користуючись вигідними автобусами під проводом спеціальних провідників. В цих столицях відвідаємо українські громади і їх установи.

Дня 21 червня б. р. будемо у Львові, де попитають нас тамошні Українці. Відвідаємо українські установи, храми, музеї і т. п. Зі Львова поїдемо до Станислава на Конгрес Українського Жіноцтва (23—25 червня).

По Конгресі учасниці можуть зараз їхати в рідні сторони, або взяти участь в прогульках, що їх приготавляє комітет жіночого Конгресу, а саме: прогулька в мальовничі Карпати (Гуцульщину) і прогулька долиною Дністра, до руїн Галича і т. д.

ПОВОРОТ

Пробувши в Старому Краю до схочу — навіть кілька місяців учасниці можуть вертати до Америки самі, поодинокі, або гуртками. В цій цілі треба зголоситись особисто або листовно до заступництва КУНАРД ЛІННІ у Львові, а це заступництво займеться ними і вишле їх поспішним поїздом зі Львова

до найближчого порту в Гдині. З Гдині забере їх корабель Кунард Лінні до Лондону (два дні плавби).

В Лондоні через оден день учасниці побачуть столицю Англії. Там побачуть Парламент, Вестмінстер Катедру і т. д. Слідуючого дня заступництво Кунард Лінні відставитиме їх до Савтгемптон, звідки великим трансатлантийським кораблем відпливуть вони до Нью Йорку.

КАЛЕНДАР ПРОГУЛКИ

9 червня, 1934. Субота пополудні, **ВИЇЗД КОРАБЛЕМ «АКВІТАНІЯ» З НЬЮ ЙОРКУ.**

15 червня, рано. Приїзд до Шербурга, сполудня у Парижі. Сходини з тамошніми Українцями, відвідини могили бл. п. Семена Петлюри.

16 червня. Оглядини Парижа: величава катедрна Нотр-дам, вежа Айфеля, гробовець Наполеона, Тріумфальний Лук Наполеона, бульвар Елизейські Поля, музей Лювру, храм св. Магдалини, мости на ріці Сейні, парламент і т. д.

На ніч виїзд послідним поїздом до Відня.

17 червня. Їзда через Німеччину. Гарні краєвиди, ріка Рен, Монахів столиця Баварії, Сальцбург і гори Альпи. Ріка Дунай. Вечером у Відні.

18 червня. Відень. Оглядини міста: парламент, цісарський Бург, величавий ратуш, катедр св. Стефана, славіні музеї, Шенбрун (цісарські палати і парки). Вечером сходини з тамошніми Українцями.

19 червня рано: В дорогу до Праги. Сполудня у Празі. Пополудні оглядини міста: Градчичи (старий замок) Народне Дівадло (Театр), Національний Музей, Тилський Храм, старин-

ний ратуш, вежі та мости на ріці Велтаві.

20 червня. Далше у Празі. Сходини з Українцями. Український Музей Визвольної Боротьби, Український Університет, привіт пані Софії Русовій. Сполудня прогулька до Подєбрадів. Там Українська Господарська Академія.

21 червня, рано. Виїзд до Львова, через Шаєск, Мураву, ріку Вислу, Краків та Мазурщину. Пополудні ріка Сян і Перемиськ у Львові. Повитання Українцями.

22 червня. Оглядини Львова: Храми св. Юра, Волоську Церков 16 століття, св. Пятниці з 14 століття. Українські музеї: Національний, ім. Шевченка. Українські установи: Простаї, Рідна Школа, Дністер, Земельний Банк, Українські школи; Ратуш, Високий Замок; Гроби українських діячів, поетів: Маркіяна Шашкевича, Івана Франка і т. д. Гроби українських Героїв. Вечером спільна вечера з тамошніми Українцями.

23 червня, рано. Виїзд до Станислава. В полудне в Станиславові.

23—25 червня. НА КОНГРЕСІ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА в Станиславові.

26 червня. Прогулька в Карпати або на Дністер.

ОПІСЛЯ УЧАСНИЦІ РОЗІЗДЯТЬСЯ В РІДНІ СТОРОНИ. ЯК ЗГОЛОШУВАТИСЬ ДО ПРОГУЛКИ?

Наміряючі прилучитись до цієї прогульки повинні зголосуватись негайно до Союзу Українок Америки, 30 Іст 7-ма вулиця, Нью Йорк Сити, подаючи своє повне ім'я і назвишко й докладну адресу.

Ольга Олександра Дучимінська

НА ПЕРЕДОДНІ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО КОНГРЕСУ

Дозвольте собі далекі Сестри ізза моря поділитися з Вами вісткою про Український Жіночий Конгрес.

Підготовка до конгресу вже у повному розгарі. Час на конгрес визначений від 23 до 27 червня, ц. р. Підготовча праця поділена на відповідні комісії. Є такі комісії: програмова, технічно-господарська, фінансова, мандатова, преси й пропаганди, виставки книжки, резолюційна, прогулькова. Деякі комісії діляться на підкомісії. Приміром, комісія мистецтва ділиться на: народнього мистецтва, плястики, і музично-вокальну. На чолі комісій стоять визначні громадянки, знані зі суспільної праці, які дають повну запоруку точного й солідного виведення своїх обов'язків. Над усім головує Діловий Конгресовий Комітет. Душею підготовчої праці є п. Мілена Рудницька, голова Головного Відділу Союзу Українок.

Конгрес скликає «Союз Українок», — але це не буде якийсь з'їзд членів того-ж Союзу. Конгрес хоче об'єднати й згуртувати та навязати тісніші взаємини між жінками всіх українських земель (з виїмком Радянщини), усіх кольоній та еміграції. З Америки надіємось більшої жіночої прогульки, яка дасть нагоду американським Українкам відвідати Рідну Землю, а деяким вперше побачити її. Приїдуть також відпорученці організованого жіноцтва інших народів.

Конгрес не має на цілі хвилеве об'єднання організованого жіноцтва. Це не тільки має бути проминаюче свято. Він має дати огляд праці жіноцтва у всіх ділянках, вказати його завдання в ролі громадянки, та намітити працю у великому змаганні цілої Нації й вказати шлях у майбутнє.

Програма Конгресу поділена на п'ять циклів: «Наше минуле й наші змагання», «Творім рідну культуру», «Будуймо народне господарство», «Дбаймо про народне здоров'ля», «Ставаймо в організовані ряди». Циклі ці мають вказати українській жінці її завдання у поодиноких ділянках народнього життя.

Циклі мають по декілька рефератів. Приміром, цикл «Будуймо народне господарство» має намічені, ось які реферати: «Жінка в домашньому й сільському господарстві», «Жінка у різних ділянках заробкової праці», «Роля жінки в кооперації». Реферати дадуть нагоду розглянути незвичайно важкі питання у всяких ді-

лянках нашої суспільної праці та ролю жінки у будові народнього добробуту.

Крім виставки книжки, (яка має з'ясувати творчість жіночого пера у письменстві красним і науковим), відбудеться ще виставка українських малярок, прикладного мистецтва, та етнографічна. Відбудеться також великий репрезентаційний концерт і равіт під кличем «Шануймо народню ношу». Учасниці являться одягнені в народній ноші.

Гимн «Союзу Українок» (слова Уляни Кравченко, музика Рудницького) та кантанта (слова Мир. Підгірянки, музика Людкевича) вже готові.

Український Жіночий Конгрес не тільки буде мати значіння для широкої праці організованого жіноцтва, для широко-суспільних цілей, але це буде згуртування сил національних великої частини нашої суспільности. Участь жінки є сьогодні вже конечна в усіх ділянках національної праці. Поступ і розвиток без участі жіноцтва, сьогодні є вже немислимий.

Надіємось, що наші Сестри заморські прибудуть до нас, а поки що, зацікавляться ближче улаштуванням великого Конгресу українського жіноцтва.

«О»

ЗТЗД УКРАЇНОК НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Наспіли радісні вісті, що українське жіноцтво Закарпатської України скликає в днях 27 і 28 травня, ц. р. жіночий з'їзд в місті Ужгороді. В цій справі вже поорганізовано місцеві комітети по селах та містах, як рівнож видано спеціальну відозву, підписану нашою українською письменницею, п. Іриною Невцькою та п. Волошиною й п. Реваевою.

Це дуже відрadne явище, бо з цього видко, що національна ідея розбуджує наше жіноцтво під різними займашчинами й старється з нього створити могутчу організовану силу.

Українське жіноцтво Америки повинно брати собі приклад із своїх сестер за морем та ставати в ряди нашої одинокої жіночої організації, Союзу Українок Америки. Вже пора, щоби ми перестали слухати тих, які переконують нас, що нам не треба осібної жіночої організації та своєї осібної преси. Українські жінки, попри свої загальні народні завдання, мають ще й свої спеціальні завдання й тому їм конечно потрібна й своя організація й своя жіноча преса.

М. Магир

ВОСКРЕСНІ ДЗВОНИ

Радість всім на світі нині,
Пісьм плине на Україні,
Земленька убралась в цвіти,
Раді всі, старі і діти,
Днесь замовкли плач і стони,
Бо воскресні дзвонять дзвони.

А в таку велику днину
З неба йде на Україну
Сильна Віра і Надія,
І велика наша Мрія
Знов нові пускає гони,
Бо воскресні дзвонять дзвони.

Встав Христос із гробу в славі,
І розбіглися лукаві
Всі кати, а вірні встали
Пісьм воскресну заспівали.
Пісьм веселу дзвонять дзвони
Попід сині небосклони.

Так і правда ще воскресне!
А як свято те чудесне
Загостить на Україну,
В мить оживить всю руїну,
Усміхнеться наша доля,
Пропаде на все неволя!

Тільки, діти, пам'ятайте,
В серцях Згоду все плекайте,
Вітчизну свою любіте,
А вкортці, любі діти,
Попід сині небосклони
Загудуть воскресні дзвони!

М. Костишин.

ВЕСНА

Весна! Ось бджілка вже бренить,
В зелень сповитий тихий гай,
Пташки щебечуть, чар кругом,
Журчить байдужно там ручай.

Вже жайворонок мов віщун,
Он десь у хмарах він дзвенить...
Там бач — плугатор крає лан,
Ярмо з далека, чуть скрипить.

Панує тиша, лиш часом,
Мов регіт глузу підіймесь:
Гей соб, цабе, гей—гей воли,
Далеко подем понесесь.

Скрипить ярмо, леміш шумить,
В нього тужливий рветься спів
І захвилює груди сильна
На серце ляже страшний гнів.

От він чоло похилить вниз,
Його пригнобить ця туга,
Зітхне: О Боже мій!.. Весна! . . .
Я раб, невільник, я слуга!

За щож в неволі рідний край?
Де слово правди те святе?...
Коли-ж до нас весна прийде
Щоб вийшло сонце золоте.

ПЕТРО КОНАШЕВИЧ САГАЙДАЧНИЙ

Петро Конашевич Сагайдачний родом зі Самбірщини в Галичині. Цього року минає триста двадцять літ від часу його смерті. Гетьманував він від 1616—1622 р. Вирушав на турецькі міста та освободжував невільників. Старався за те мирно жити з Польщею та помагав їй в заміну за признання прав українському народові та козацтву. Тим робом дуже скріпив Україну та козацтво. Він рівнож відловив українську ієрархію, тобто позначував і на найвищіх духовні місця Українці, які стали висвячувати у весь священничий стан з Українців. Так отже тісно здучив церкву з народом і лишив скарб—рідну віру, за яку народ після стояв цілі віки, а тим самим боронив і свою народну незалежність. Сагайдачний теж прис-

лужився Українцям в ділянці освіти. Позакладав багато шкіл, між иншим у Львові й Києві. Київська школа, по його смерті, стала зватися Могиллянською Академією. В бою під Хотиним, де поміг Полякам побідити турецьку навалу, Сагайдачний потерпів смертельні рани і вмер в Києві дня 22 квітня, 1622 р. Додати треба, що Поляки не додержали тих обіцянок, які дали Сагайдачному і за які він поклав своє життя. Тому умер він у великій журбі й з жалем, що проляв кров своїх братів даремно. Всетаки всі повинні тямити про цього славного гетьмана, бо він дбав про освіту, про школи, та зорганізував і збільшив козацьке військо, яке за нього й опісля було заборолом, обороною волі й культури України.

Юра Шкрумеляк

ПЕТРО КОНАШЕВИЧ САГАЙДАЧНИЙ

ГЕГІ, широко залунала
Запорожська честь і слава,
Сагайдачному дісталась
Та гетьманська булава.

Ой, такого ще не було
В товаристві отамана,
Ще ніхто не був так славно
Яничара й бісурмана.

Ще ніхто не вів так мудро
Товариства в чистім полі,
Так братів ніхто не вів
Із турецької неволі.

Гі від тиранів для народу
Він права успів здобути,
Що зробив він для України,
Те по вік не мож забути.

Ієрархію церковну
Він завів українську-рідну,
Вчив, за віру прабатьківську
Дати кров свою послідну.

Знав він, що народ за віру
Непохитно ме стояти,
Тим і Мати-Україна
Ме віки цілі тревати.

Для могутности народа
Дбає він і про освіту
І на школи він дарує
Більшу частку заповіту.

Він хоробрий — але й чесно
Всі обіцянки тримає,
Помагає Полякам в бою
Він під Хотин вирушає.

Для добра сусідки-Польщі
Перевагу бе турецьку;
Сам він лицар то й не диво,
Що повірив в честь шляхецьку.

Гідний муж за честь лицарську
В бою в ранах упадає,
В злотоверхий Київ
Умирати повертає.

Закріпив свою Україну
Славний лицар Сагайдачний.
Каже нарід, що «за люльку
Дав він жінку» — Необачний.

Всеволода Метелик

ДРУГА МАМА

ПО ГАРНИЙ «невеличкий вітальні панства Білинських проходило» середніх літ чоловік. Був гарний, дужий, з енергійними рисами обличчя й з густою синюю біля висків. Кроки його були скорі, ритмічні, ніби прискіплені ходою думок, що так і кружляли все біля одного й того самого пункту. Глядяв на німий електричний годинник, що стояв на чванливому радію, а опісля пероводячи свій погляд на молододу, заняту своїм писанням дівчину, заспокоївся й присів у недалекому фотелі. — Ще час, — погодив і закурив. В дверях, що вели в невеличкий коридор, вихлилася чоловіча голова, зирнула також на бігаючу стрілку годинника й сказала:

— Почекайте на мене, Пане Покідане, підемо разом!

— Тільки скоро, я не смію спізнитися! — відказав Покідан, стрясаяючи попіль з цигара.

— Чи Михась має приїхати сьогодні? — запитала дівчина, не перериваючи свого заняття.

— Так, панно Ольо! Вчора рано висів з корабля, а сьогодні вечером буде тут, — відказав запитаний.

— Цікаво, чи пізнає Вас? — продовжувала дівчина й завзято перелистувала розложено на колінах книжку.

— Думаю, що ні! — відповів Покідан і нервово усміхнувся. — Його ще на світі не було, як мене забрали на війну.

Дівчина глянула на нього, а відтак швидко, навіть дуже швидко повела пером по папері. На порозі дверей, що виходили на коридор, з'явилася чоловіча постать готова до виходу. З її появою Покідан встав, взяв капелюх і спрямував свої кроки в сторону две-

рей.

— Вже йдете? — задержав його жіночий голос, що виходив десь з глибокого дому.

— Еге-ж! Ліпше там зачекати, чим пізно прийти! — відказав Покідан.

— І то правда. А ви, Кудиленку, не гнівайтесь на нас! Покідан трохи старший льокатор і йому булоб тяжче ніж Вам знайти тепер помешкання, — оправдувалась жінка, що вийшла з сусідньої кімнати.

— Та чого-ж би я мав гніватись? Я-ж розумію, що Покіданові не вигідно переноситись тепер, а в трійку булоб нам зацісно. Не журіться, пані, помешкання я вже маю й завтра переправджусь, — відказав і вийшов з хати.

— Ти ще довго будеш тут писати, Ольо? — звернулась до дівчини жінка.

Ольо, підводячи на неї свій погляд хотіла сказати, що вона ще й третьої частини не написала, але пригадавши собі суворе відносно її особи поведіння мачухи, не сказала нічого.

— Піди, подпрасуй те плаття, що там осталося! Але перше посудину помий! — розказала.

— А Марійка де? — втрутила неспілку Олья.

— Марійка з Вірою пішли до Рудинських. А хіба ти з чого вечеряла, що боїшся помити посудину, — замітила терпко.

Дівчина не вимавлялася більше; вона встала, висушила написане, згорнула зшитки й поспішила за мачухою до кухні. Саме докінчувала прасувати, як у хату ввійшов Покідан. Лице його було щасливе, а слова виграні на найнижчих струнах його душі, були звернені до малесго хлопчини.

— Ось бачиш, Михасю, — говорив він знімаючи з синка

зверхній одяг. — Від нині будеш тут мешкати. Це пані Білинська, привітайся! — сказав, як оченята хлопцеві зупинилась на своїй новій господині.

— А це панна Олья! — говорив даліше Покідан.

— О, я зятялю собі, — втрутив поважно Михась. — В сусідстві з нами мешкала одна паня, що мала маленьку дівчину Олью. А що ти робиш? — запитав нагло, зацікавлений працюю дівчини.

— Хіба не бачиш? Прасую, — відповіла дівчина.

— А там є грань?

— Ні, тут є електрика, така як світить. Ось подивися в ці дірки! — пояснювала Олья.

— Може ти голодний? — звернувся до сина Покідан.

— Ні, я тільки води хочу, сьогодні так гарячо! — відказав, стараючись розстібнути ковнір сорочки.

— Почекай, Покідане, я дам йому молока, — звернулась до свого молодшого льокатора Білинська, коли цей пухляк хотів подати хлопцеві води.

— Поможи мені, Ольо, цей гудзик такий маленький! — просив хлопчина, звертаючись до дівчини.

— Не перешкаджай, Михасю, — завважав батько, — я говорю «Панно Ольо!» Будь чемним! — поучував батько.

Дівчина всміхнулась, розстібнула ковнірець і, згортаючи з його чола вогке волосся, сказала:

— Дайте спокій, пане Покідане, хай говорить, як йому вигідніше!

Хлопчина перевів свій погляд з батька на дівчину й привнівся за молоком, яке поставила перед ним Білинська. Завдяки малому гостеві, вечір пробіг так скоро, що присутні аж

здивувались. Ну й цікавий же він був. Мав знамениту пам'ять і тямив кожну хочби найменшу подію із своєї довгої подорожі.

— Може-б ви його, пані Білінська, примістили на ніч де в своїх кімнатах? — звернувся до господині дому Покідан, коли домашні почали розходитись на відпочинок.

— О, правда, Кудиленко почуватиме ще цю ніч з вами! — пригадала Білінська. — Хіба на софі спатиме!

— Я візьму його до себе! — преребала Оля. — Будеш на моїм ліжку спати, Михасю! Добре? — звернулася до нього дівчина.

Михась нічого не відповів, він тільки зміряв її від ніг до голови, а відтак подивився на батька.

— Завтра будемо вже спати обидва! — успокоював хлопця Покідан.

Михась був такий змучений подорожю й вражіннями ввечора, що ледви держався на ногах. Він сидів на дзигликовій ліжці й силую придержувачи свої сонні повіки, глядів як мозолилась біля його шнурівок.

— Хто-ж тобі так позавязував? — запитала, коли впоралась з одним вузлом.

— Паня на кораблі! — відповів.

— Значить, минулої ночі ти зовсім не роззувався! — замітила дівчина.

— Ні, цих шнурівок не міг розв'язати! — відказав.

— Ти мабуть не привик до черевик? — говорила далше, зсуваючи панчохи. — В чобітки легше взутися, правда?

— Легше, тільки вони такі тяжкі, — скаржився хлопець. — Я вже волюю ходити босоніж!

— Уже лягай від стіни, а то, щоб не зсунуся на землю. — наказувала дівчина, поправляючи подушку з тої сторони. — Лягай, лягай Михасю! — ска-

зела вдруге, як хлопчина не рухався з місця. — Я ще не піду спати, — говорила засвічуючи стоячу на малому столиковій лампу. — Ще маю вчитися, ще задачі вираблятиму на завтра. Ти вже мабуть ходив до школи? — запитала, натискаючи електричний провід, щоб згасити ярке світло в горі.

— Ходив, але не часто. Не було в чому! — відповів поважно.

— Як то не було в чому? — дивувалась Оля. — Хіба тато не прислав тобі грошей?

— Я не знаю, може й прислав, але ми з тітчиною Паранькою мали одні чоботи, а що вона була старша за мене, так й до школи більше ходила, — толкував Михась, не зводячи очей із своєї нової знакомої.

— А ти любиш ходити до школи? — запитала, переглядаючи розложені на столиковій книжки.

— Не дуже! — відповів широк.

— О, треба ходити до школи! — говорила майже не думуючи над своїми словами. — Ось почекай до осені, а я сама поведу тебе в школу, — завважила, не дивлячись на сидячого на ліжку хлопчину. — Куплю тобі гарну книжечку з образками, олівець, зшиток...

— Хіба ти моя друга мама? — запитав якимсь глухо.

Дівчина обернулася і глянула на свого малого товариша.

— Що ти питався мене, Михасю? — заговорила, не розуміючи його слів.

— Питаю, чи ви моя друга мама? — пояснив хлопець і понуро глянув на неї.

— Ні, Михасю, я ніколи не буду твоєю другою мамою! — заспокоїла його дівчина й усміх, що зразу з'явився був на її устах, кудись подівся. — Я тільки хочу, щоб ти знав читати й тому заведу тебе до

школи. Не бійся, там багацько таких маленьких хлопчиків, дівчаток... Будете багаті, бавитись, — вговорювала хлопчину й, приклянувши біля нього, гралася його малими рученятами.

— А звідки ти знаєш за другу маму? — запиталась раптом.

— Тітка, Параньчина мама, казала. Вона не є жадною тіткою мені, але моя мама знала її й вона все така добра була для мене! — пояснював хлопець.

— Ну й що-ж вона тобі говорила за другу маму? — питала дівчина.

— Вона казала, що тато мабуть вже має другу маму й що треба її слухати, бо друга мама не може бути такою доброю, як рідна, — щебетав хлопчик.

Дівчина мовчки, не перериваючи бесіди, поклати його на подушки й, владучись біля нього, стала говорити шепотом:

— Спи, Михасю, спи! Як будеш чемним, то Боза не дасть тобі другої мами; а я тобі хлопчику другою мамою ніколи не буду! Спи, спи, колись розкажеш мені за свою маму, але тепер спи! — а вона, обтруюючи його плеченята м'яким покривалом, шептала ніжні пестливі слова аж поки Михасеві оченята не склеїлись у сні.

Опісля сиділа довго над задачками, водила пером по папері й час від часу, як хлопчина перекидався на ліжку, звертала голову в його сторону й думала: Друга мама... Щоб справді Покідан не оженився вдруге. Вже саме слово «мачуха» погано вражає дитину; я ніколи не хотілаб бути мачухою для чужої дитини, ніколи! — Перо бігало від одного кінця до другого, лишало чорненькі кривувльки, ніби під впливом її нестійних думок, що не могли ніяк втихомиритись. В неї була мачуха, яка не то, що не могла,

але навіть не старалась заступити матір в серці своєї пасербиці й мабуть через це вони були взаємно покритивдені. Вже на сході почало благословити на день, як Ольга поклалась до ліжка.

Перед счима миготіли образи: раз Михась, раз її матері, то знову Покіданова голова з поважною свиниою біля висків.

Хлопець поволі живився з новими людьми, з чужим домом та його звичаями: добрим й злим. Його дитинча вражлива вдача вже всіла поділити домашніх на три групи: на добрих, злих і таких, що ставляться байдуке до його невеличкої особи. До добрих належали батько й панна Оля; до злих пані Білінська з Марійкою; а до тих, що не займаються ним, Білінський і Віра. Батько надказував, але ніколи не карав. Панна Оля стримувала його від пустощів поглядом, але за те, за дотепну відповідь або чемність вицілювала його шічки. Пані Білінська лютилась, як робив збитки; як вховив у вітальню, кричала на нього Марійка. Один Білінський поводився з ним поважно, за те Віра була власлива, як замітила в хлопчій руці срібний гріш. Та найвеселіше було йому з панною Олею. Вона так гарно зміла розказувати казочки, так влучно кидала мячем, що не відступав ні на хвилину від її сліду.

Ось і карузеля раз розтаборилась в поблизу, треба тільки батька попросити, щоб грошей дав. Але сьогодні щасливий день; батько не опираючись, витяг гаманець, дав гроші, й він, не випускаючи руки Олі, побіг погерцювати на деревляному коникові.

— Шкода, що таточко не хоче спробувати цієї їзди! Ох, як хутко їдуть коні, аж дух забирає в грудях! Таточко такий поважний, все задуманий, ніби

жура його насила; мама такою була, еге-ж, точнісінько такою! — не вгабув ні на хвилину хлопця.

Коники так хутко крутілись, що Оля почала боятись за свого його малого товариша й піддержувала, щоб часом ноги із стремени не висунулись.

— От утішиласяб мама, коли побачилаб мене на такому базкому коникові! А я так обняв би її тепер, поцілував би в те біде личко! — лебедів сирота, вертаючись споминами в минулу минушину.

Однак образ матері розвився скоро, та за те, як Оля знімала його з коня, він не видержав, а обнявши її, притулювся до неї, як до когось близького, дорогого.

— Тебе ще нести треба! — сварив Покідан, коли біля дому хлопчина зсунувся з рук Олі. — Я гадаю, що тобі не такої школи треба!

— О, до школи, мене панна Оля поведе, правда? — звернувся до дівчини Михась.

— Еге-ж, ходитимемо в двійку; я до праці, а ти до школи! — притакнула дівчина, а опісля, ніби вгадуючи Покіданові невідрадні думки, добавила: «Мені пошастало дістати місце таки в цій поблиській школі, що Михась ходитиме до неї. Рано я забіратиму його з собою, а ввечері приходитимемо також разом додому. Обіди достарчатиме нам шкільний ресторан».

І цих кілька слів ніби відродили Покідана.

— Чим за це відплачуся Вам, панно Олю? — промовив та з вязяности стиснув дівочу руку.

— Це ніяка важка праця, за яку треба аж відплачуватись, — вивмавлялась дівчина. — Він повинен добре учитись; пам'ять в нього знаменита! — похвалила хлопчину, що вже всів видрапатись на поруча веранди й

герцював ніби на коні.

— Тільки не погнівайтесь пані, але ви його самі так розпестили, що за його успіхи в науці я потерпаю! — всміхнувся Покідан.

Оля й собі засміялась, але раз сказала поважно:

— Це тому, що його нема кому любити!

— Кажете, нема кому? Хіба в нього батька нема? — немилу здивувався Покідан.

— Не батька, але матері! — відказала дівчина, підводячи на нього свої поважні очі.

— Невже-ж батько не може заступити матері? — запитав у неї.

— Так і ні! — відповіла.

— Не розумію вас!

— Батько любить розумом, матір — серцем. А що вплив серця є сильніший, то діти звичайно більше хияються до матері. Та в цьому випадку, Михась майже невідомо звернувся до мене; а звернувся тому, що ви не всіли обдарувати його такою любовію, якою наділилаб його жінка-мати, — говорила поглядуючи кудись перед себе, ніби це що говорила, не торкалось Михаса, але її самої.

— Мацуха також жінка! — втрутив ідко Покідан.

— Але я не є його мацухою! — відказала згорда.

Розмова урвалася; він не відповідав, а вона не мала про що вже говорити. З бічних дверей вийшов хлопчина й сіпнувши її за рукав, щось тихо шепнув. Дівчина повернулася мовчки й зникла за тими дверми, з яких тільки щойно вийшов Михась.

— Чи не може ще трохи почекати? — кричала до когось Білінська. — Не бійся, не зміле до вечері! — почувлось голосніше, коли Оля з двома студентами з собою крімками хліба, зявилась на порозі.

— Котра з цих двох жінок є для могого сина матір'ю, а котра мацухою? — погадав в цей

мент Pokідан.

А вєтаки Михась не мав ані матері, ані мачухи. Від цієї хвилі минуло небагато, тільки п'ять літ. Pokідан все ще винаймав цих дві кімнати, Михась ходив до школи, а Оля займала місце стенографки в шкільному бюрі. На око не було жадної зміни; молодші підросли, дсрослі споажнили, а старші — ну, ці хіба більше посивіли.

Було літо як колись і крізь сіткові двері вдиралось у вітальню повною філею передвечірнє сонце. Крім Білинської, занятої в кухні та Олі, що була в світлиці, в хаті не було більш нікого. Сиділа в куті софи й пересуваючи в пальях олівець, безцільно гляділа на беззвучні квазівки годинника. З наріжної незабудованої площі долітав до неї командуючий голос, граючого в мяч Михася й викликував усміх на її лиці. Він все ще був її малим товаришем, хоч ростом дорівнював вже їй. Заклала руки високо на голову й кладучи її на м'яке опертя софи, всміхнулася через. По стіл бігало маленьке сонечко, відбите від лискучої автомобілевої лампи знадвору. Опісля встала й перейшла по світлиці.

— Ти ніде не йдеш сьогодні, Олю? — запитала дівчини Білинська.

— А де маю йти? — відповіла питанням.

— А до Рудинських!

— До Рудинських? — здивувалась. — А там чого?

— Хіба тобі Іванчук не говорив? — дивувалась мачуха.

— Ні, я з Іванчуком про Рудинських не говорила! — відказала Оля, спинюючись біля відчиненого фортеп'ю.

— А про що ти з ним говорила? — допитувалась Білинська.

— Властиво, я нічого не говорила; я тільки слухала, — пояснила дівчина й вдарила пальцями по клявішах, а опісля, ні-

би налякана глухим акордом, повернулась скоро в сторону прислонених занавісами дверей й добавила:

— Хіба я вам не говорила, мамо, що він останнім разом казав мені!

— Ну й щож Ольго?

— Та нічого. . .

— Ще не надумалась, що маєш робити? — дивувалась Білинська.

— Ні, думаю тепер! — відказала дівчина й знову перейшла по м'якому килимові.

— Думай, думай, тільки щоб щось добре вдумала! — промовила перестерігаючи.

— Хіба так можна?

— А вже-ж що можна! Але ти, Ольго, якась така стала, що власна доля тобі байдужа. Я-ж тебе кажу на розум, дівчино, що коли цьому відмовиш, то не раз, а сто разів каятимешся, — нємовляла Білинська, суваючи горшками по печі.

— А я гадаю, що противно! — відповіла дівчина.

— Слухай, Олю! — почала Білинська. Не гадай собі, що я може, борони Боже, хочу позбутися тебе з хати; але подумай сама! Марійка доганяє тебе, Віра й собі не лишилась далеко, а літа йдуть . . . Та коби ще хоч нинішний світ був такий добрий, а то: над гробом вже трясється, а за п'ятнадцяткою оглядається. Хіба-ж неправда? Ходить, ходить, нипає ніби та дівчина бігла, а надходить сороківка, так тоді давай женитися. Та ще щоб взяв собі ніт пару, а то п'ятнадцятку!

Оля усміхнулась нишком.

— Іванчук ніби вродився для тебе: молодий, гарний, освічений та із родини не будької! — хвалила Білинська.

— Та я проти Іванчука нічого не маю, тільки . . . й раптом урвала, бо на порозі, ніби зпід землі виросла поважна постать Pokідана.

— Тільки, що не любиш його? — догадувалась мачуха.

— Дайте спокій, мамо! — просила дівчина, що нараз зачрвонілась неначе півонія.

— От і допитайся чогось в неї! Ну, ну, спімнеш колись мої слова, тільки щоб не було запізно! — й з цією проповіддю стала в дверях.

Оля ще гірше змішалась і боліче глянула на мачуху.

— Та чого ти така дивна, дівчино? Та-ж Pokідан чоловік свій, домашній; нема чого стидатись, ми всі колись молодими були! Правда, пане Pokідане? — зажартувала Білинська.

— А то що таке сталося? — запитав прибувший, не второпавши як слід жарту господині.

— Та нашій Ользі жених трапляється й саме тепер ми горорили про нього, — пояснювала Білинська.

— Так тоді потанцюємо, панко Олю! — кинув весело Pokідан.

— То-ж то й біда, що «панні Олі» тяжко рішитись, — втрутила терпко.

— Хто-ж то такий, коли можна спитати? — запитав Pokідан.

— Іванчук, братаніч Рудинської! — сказала й завернула назад у кухню Білинська.

Оля що досі приглядалась якомусь образіві, сіла тепер у глибокий фотель, а заклавши руки за голову, закрила свій профіль вишиваними рукавами своєї блузки від погляду Pokідана.

— Чи це справді Іванчук приєвтується до вас, Олю? — запитав недовірливо.

— Так, це правда, пане Pokідане! — відповіла не дивлячись на нього.

— Він гарний хлопець, — втрутив спокійним, аж холодним голосом.

Мовчала, тільки рукави її блузки трохи розхилились і зпоза них глигнуло на нього двоє чорних очей.

(Продовження в слід. числі).

(Продовження).

10. ЗАПАЛЕННЯ ФАЛОПІЙСЬКИХ РУРОК

(Inflammation of the Fallopian Tubes)

Про них я вже згадував. Це волокнисті рурки, оповиті тонкою оболонкою, подібною до тої, що оповиває черевну яму. А що оболонки матиці й фалопійських рурок лучаться з собою в одну цілість, то й не диво, що, коли в заглибленні матиці трапляється якась запалення, то воно легко може перенестися й на оболонку фалопійських рурок. Їх важним завданням є, як вже попередно зазначено, переносити розплідні яєчка з яєчників до матиці, де вони лучаться з мужьським заплідненням.

ПРОЯВИ недуги. Запалення фалопійських рурок може бути — подібно як всяке инше запалення — тільки катаральне або ропнисте, гнійне. В першому випадку воно є дуже докучливе, бо триває довго й справляє жінці багато всяких недомагань; в другому випадку, коли таке запалення перейде в ропнистий або гнійний стан, то воно спричинює вельми поважну недугу.

В часі запалення, фалопійські рурки напухають, делікатніють і стають дуже болючими, так, що така жінка нераз і ходити не може й мусить положитися до ліжка. Притім підноситься гарячка, натискає запір, жолудок не травить тай апетиту до їди нема; а коли додати до того безсонні ночі та загальне ослаблення, то й зміркувати можна, до чого може довести така недуга.

Причини запалення фалопійських рурок бувають звичайно бактеріяльні — себто, походять від зараження бактеріями з венеричних недуг, коли венерично хорий мушчина заразить жінку. Але може воно походити і з таких причин, як ось якась занедбана недуга матиці або від породу, коли при ньому трапилось якась закаження спеціальне або загальне затроєння крові й т. п. У всякому разі причину недуги повинен ствердити лікар, щобі відтак міг пристосувати відповідний спосіб лікування.

ЛІКУВАННЯ вимагає передусім відпочинку в ліжку, причім треба рівнож лікувати недугу внутрішню, складаючи до похови стягаючі запалення препарати з іхтіолу й т. п. Повне вилічення недуги вимагає багато витривалості й довгого часу. Коли недуга прибере острішу форму та почне спричинювати витікання гноївки, то й прояви недуги є тяжкі й лікування не легке. Тоді лікується після ознак недуги (симптомів), успокоюючи біль через подоконання або т. зв. "Douches."

Вкінці, коли мине небезпека загального закаження, треба перевести загальну операцію й рурки, разом з яєчниками, а часом із матицею, вирізати.

11. ЗАПАЛЕННЯ ПОХВИ (Vaginitis)

Я вже попередно згадував про всіякі причини, які можуть викликати запалення матичної шийки й такі самі причини викликають рівнож запалення самої похови, яка веде до тої шийки із зовні. Рівнож тяжкий порід або скалчення лікарськими інструментами можуть спричинити запалення.

ПРОЯВИ цієї недуги є, як звичайно, біль в пахах ніг та печення й невигода при віддаванні мочі. І воно може бути або тільки часове або може пройти в проволочний хронічний стан. Коли таке запалення потраїває через кілька днів, так з матичної похови витікає, так як при катарі носа, щораз то густіша течя зеленої або жовтавої краски. Так воно може тревати й через довгий час, але цю недугу треба якнайскорше лікувати, щоби запалення не перенеслося на інші органи.

ЛІКУВАННЯ такої недуги відбуваються голвно дієтичним способом, себто, треба відживлюватись легкими лагідними стравами; алькоголів або якихсь других острих напиктів не пити та прочишувати часто жолудок і кишки. До місцевого лікування вживається прополікувань плинами, які лікар припише, а які треба час-до-часу скріплювати або й зміняти, відповідно до поступу в лікуванні. Притім треба дбати про загальний стан здоров'я й в часі недуги здержатися від половых зносин з мушиною.

12. НЕПЛІДНІСТЬ (Sterility)

Це не так недуга, як радше стан, в якому жінка з природних або хорообливих причин не може сплодити дитини. Щоби зрозуміти причини неплідности, то треба знати, що кожна живуча істота, чи вона є звірям, рослиною чи людиною, мусить в часі свого життя витворити в собі зародок нового життя або т. з. плід, коли має лишити по собі своє потомство або наслідство. Всі живучі істоти на світі діляться на мужьські й жіночі, а всяке нове ество бере свій початок і розвивається з яєчка свого родича. Яєчко бере свій початок і розвиток від жіночої істоти, в ній воно твориться, росте й шукає нагоди, щоби відірватися від органічної часті жінки, з котрою зрослося та найти собі самостійне життя. Це можливе тільки через сполуку з запліднюючим зародком істоти мужьського пола; в противному разі воно нидіє й гине, а жіночий організм викидає його як безцільний і

злішній складник.

Такий є загальний закон усієї живучої природи без огляду на способи її форми, в яких би розмноження не відбувалося. Бо інакше діється воно у рослин, а інакше у звірят та людей. Та все одно: головний закон, як повище зазначено, в світі однаковий.

Годі тут описувати науково, як саме відбувається запліднення у рослин, а як у звірят, риби, птаства, бо це не є предметом цієї праці. Але опишу коротко, як це діється у людини, бо це цікава справа не тільки для самої цікавості, але й для зрозуміння многих недуг та неплідності, бо невідомість справи запліднювання може довести до поважних наслідків для загального здоров'я та гігієни людини. Отож годиться й за цю справу дещо сказати.

Я вже попередно мав нагоду сказати, що зародок або яєчко (овчик) у жінки дозріває тільки в певних речиннях (в певних періодах часу), — у людини жіночого пола раз на місяць, а радше раз на 4 тижні. Є воно округле, величини 2400 мікронів (200м) значить, значно більше як сперматозоон. Таких яєчок в яєчниках жінки є тьма-тьменина, але очевидно, не всі вони відразу дозрівають, тільки поволі, одно по другому.

Запліднення може відбутись тільки з дозрілим яєчком, котре по дозрітті відірвається від своєї громади й переходить через фалопійську rurку (провід) до матиці, а звідси з т. зв. місячним періодом (уплавом) виходить на двір. Отож, коли запліднення має довершитись, то те дозріле яєчко мусить стрінутись з мужеським зародком (сіменем) якраз десь в тому часі, коли воно є в дорозі — значить: недовго перед місячним уплавом або періодом у жінки або в декких випадках в часі по періоді.

Мужеський зародок називається по вченому «сперматозоон». (Spermatozoon). Є воно подовгасте — неначе червачок, з великою головою, величини 60 мікронів, або 5м. Це насіння запліднює жіноче яєчко тим чоловом, що виходить з мужеського члена в часі полового звязку з особою жіночого пола й само шукає за дозрілим яєчком жінки, порушуючись скоренько, так як живий червачок в напрямку матичної шийки, через котру переходить до середини матиці.

Мужеські «сперматозоа» (зародки, сімена) входять до матиці в часі полових зносин з жінкою (або пізніше дістаються із похви до матиці) у великій кількості. Учені лікарі обчислюють, що при одному спілкуванні виходить не-раз 200,000,000 сперматозоїв. Та лише оден «сімен» запліджує жіноче яєчко, а всі інші сімена чи сперматозої вигибають. По злученні яєчок

із сперматозооном повстає «консипція» й починається нове ество — нове життя.

ПРИЧИНИ НЕПЛІДНОСТІ

Вони існують тоді, коли нема можливості, щоби зародок походячий від мужчини, мав успішно злучитись з зародком, а радше з дозрілим яєчком жінки.

Причинами такого стану є всілякі жіночі недуги, про які я вже згадував. Найважлишою з них є запалення заглубини в матичній шийці, а також всілякі другі запалення яєчників, що часто перешкаджає дозріванні яєчка у жінки; недуги фалопійських rurок, які спричинюють їх заґачення та не дозволяють яєчкові відобутись з яєчника до матиці; дальше, запалення інших органів родних частей тіла у жінки, що через спричинені ними кровотоки, білі уплави й т. п. заґачують зародкам від мужчини дорогу дістатись до матиці та получитись з яєчком жінки в одну цілість плоду.

Важними причинами неплідності жінки є також упадок, обертнення або обірвання самої матиці, або й цілковитий брак матиці, що часом трапляється.

Але є й інші фізичні й моральні причини неплідності жінки. Головною з фізичних причин може бути непропорціональність розплодових органів чоловіка, через яку запліднення жінки стається дуже тяжким або неможливим, — себто, коли муж і жінка не підходячі до себе.

УВАГА: Також мужчина може бути причиною неплідності, коли його полові органи мають таку хибу або перетерпіли такі недуги, які роблять його нездібним до запліднення, як приміром у венеричних недугах, де мужеські зародки є ушкоджені або проводи, що їх несуть до органів ушкоджені й т. п.

ЛІКУВАННЯ неплідності у жінок відбувається завжди відповідно до причин, що викликають неплідність. І так, коли причиною цього є якась недуга, так треба її лікувати. Коли неплідність є спричинена якимись неправильностями, подученими з застановленням, перервою, або за малим чи за великим чи болочим місячним періодом, чи то наслідком запалення або зболяковатіня матичної шийки, самої матиці або яєчників то неплідність буде усунена, як тільки ці недуги будуть вилічені; хіба би при операції зайшла потреба вирізання самих яєчників, то очевидно, неплідність стається тоді постійною. Та в таких випадках, де причиною неплідності не є недуги, тільки звязок мужчини й жінки, що є собі морально або фізично «не до пари», неплідність не дається інакше усунути як тільки через розлуку.

(Продовження в слідуючому числі)

ТРАГЕДІЯ ПІД КРУТАМИ

МИНУЛО шіснадцять літ, як з півночі посунула на Київ червона орда під проводом кровожадного қацапського бандита ген. Мурайова, щоб зруйнувати й підбити відроджену українську державу, яка щойно була в пеленках. І не був це перший наїзд варварського, московського подлого кодла. Україна в своєму історичному минулому добре пам'ятає ці московські навали й до сьогодні ще не може очунтяться від них та зайняти знову це саме місце на сході Європи, як українська держава історичних віків. Всі ці наїзди відзначились азійською жорстокістю й нічим не уступали наїздам монгольських орд. З садистичною насолодою винищувано все населення України, від немовлят до старих бабусь, щоби не розвозилось вільне українське плем'я. Міста й села були зрабовані, сплюдровані й знищені, що часами й камінь на камені не залишився. (Батурин 1708 р.)

Видавалось, що може вже в двадцятому столітті, коли на місце царської Росії, прийшов до влади руський пролетаріат, не повторяться ці набіги москвинів на Україну. Та це тільки так видавалось нашій Центральній Раді та нашим соціялістам. Та не сповнилися побожні мрії наших соціялістів і на початку 1918 року на Україну котилася нова московська орда, вже не під проводом князів чи царів, але під проводом народних руських комісарів. Аж тоді доперва схаменулась Центральна Рада й видала розпучливий поклик до всіх, в кого ще жевріла іскорка любові до рідного краю, стати зі зброєю в руках на захист українських кордонів.

Київ у цей мент роївся від тисячів українських старшин та вояків та нікому з них ані не снилось ставати на захист границь молодого української держави, бо всі вони були розложені партійними агітаторами. Ніхто з них не хотів проливати своєї «дорогоцінної крові» в обороні України.

Здавалось, що завмер козацький дух героїзму й посвяти в українському народі. Здавалось, що не стало вже славних лицарів-героїв, котрі в минувшині Україні все були готові віддати своє життя на жертвнику Батьківщини. Здавалось...

Та ні! Честь української нації рятують молодь — українські студенти й ученики. Ці «безумні дурні діти» добровільно голосяться захищати Україну. Незозброєні як слід, невмудуровані, але з гарячою любов'ю до Батьківщини вирушають багдоро з пісню на устах проти переважаної червоної банди. Що за іронія?... В Києві гуляють безжурно тисячі досвідчених старшин та вояків а на оборону українських кордонів іде студентська молодь — 15 та 16-літні діти.

Пішли . . . На стації Крути, дня 30 січня стрінулися 300 студентів та 6,000 червоних. Почався нерівний та завзяятий бій. І знову одна знаменна подія, яка характеризує тодішні відносини. Коли загомоніла сурма до наступу, так старі досвідчені старшини враз з броневином, амуніцією й харчами ганебно втікли з поля бою, полишивши молодь на поталу долі. Та мимо цього, бій тривав до пізнього вечора. Геройські діти відбивали наступ за наступом. Шаліла қацапська салдатня, але молодь не здавалась. Прорідли вже ряди молодих героїв.

Не стало куль. Із 300 студентів осталося щось 30. Самі комуністи подивляли тих дітей і хотіли перетягнути їх на свою сторону ті знесилені й висчерпані рештки, дарувавши їм життя.

Та не злакомились вони на ласку ворога, бо розуміли, що краще згинуть, ніж жити в неволі. Й у відповідь на большевицькі пропозиції задувало грімке «Ще не вмерла Україна». Затарахкотів қацапський скоростріл . . .

Валився в сніг цвіт української нації, кошений ворожими кулями. Так поклали свої буйні голови молоді студенти-січовики на крутянських полях. Криво сходило сонце слідуючого ранку. Разом лежали вони на политому власною кров'ю снігу. Тихо й не порушно лежали скровавлені трупи молодих героїв, що без скарги віддали життя для Батьківщини.

«Сніть хлопці, сніть . . .

Про долю-волю сніть,

Про долю-волю вітчини.

Чи можуть бути кращі сніть?» . . .

Чи можна предствити собі щось більш героїчного, більш надлюдського, як подиву гідна посвята цих молодих студентів, що в часах загальної зневіри й анархії, одиниці йдуть захищати кордони України, щоби своєю кров'ю потягнути й загріти розагітовані та занархізовані маси до боротьби за Україну? Память про ці героїські дні не піде в забуття, а кров пролята під Крутами буде кликати й заохочувати молоде покоління українського народу до посвяти й готовості кожної хвилі, коли зайде потреба, віддати своє життя для Батьківщини так, як вони це зробили. В цьому власне лежить значін-

ня бою під Крутами.

Добре зрозуміли це Українці в Європі й що року величаво святкують цю дорогу для всіх річчизни. Одинокі американські Українці не спромоглися ще на таке свято, а цього року не було ані одної статті в українських часописах Америки про цю подію в 16 річницю героїської смерті 300 молодих студентів. В інших народів такі героїські діла не забувають через тисячі літ, (Тернопіль у Греків) але в нас воно звичайно буває дещо инакше. Сумне, але правдиве.

Ал.

ПЕРШИЙ РІК

Отчим числом кінчимо перший рік свого існування й радіємо цим, що видержали ми бодай так довго на витичиному шляху. Безперечно, що цей успіх не завдячуємо собі, але всім цим щирим Українкам на місцях, які зрозуміли наші стремління та з цілої сили співпрацювали з нами, допомагаючи жертвами, передплатами та розпродажем поодиноких чисел.

За перший рік свого існування «Жіночий Світ» пережив свій перший «перехресний огонь», бо знайшлися деякі одиниці, які з особистих причин старались його знищити та й досі провадять свою шкідливу роботу в цьому напрямі. Але для нас вже немає вороття; ми мусимо йти вперед, хоча би не знали які перешкоди прийшлося нам поборювати.

«Жіночий Світ» в останньому році провадив корисну роботу, чого свідком є сотки різних листів та звідомлень. Він і надалі провадитиме роботу поміж українським жіноцтвом по своїм силам та засобам. Зате українське жіноцтво повинно піддержати його всіма силами та зрубити з нього справдішній культурний здобуток в Америці.

Редакція.

Дора Різник, Йонкерс, Н. Й.

ПІД УВАГУ ЖІНКАМ

Наука є величезною силою як для окремих людей, так і для цілих народів. Наука узброєно народи в їхній боротьбі за свою волю, за гідне місце на землі. Так як пануючі обертають силу науки проти поневолених, так і поневолені можуть і мусять обернути всю силу науки проти пануючих. І ми, українські жінки, коли розуміємо яку велику вагу має наука, рівнож і організація, то поспішно мусимо вчитися й організуватися. Ми не сміємо стояти на місці, коли хочемо збільшити добробут свого народу, коли хочемо поліпшити свою долю та здобути собі належне місце в нашому суспільстві.

Наталія Кобринська, одна з перших піонерок визвольного руху українського жіноцтва вірила, що тільки правдивою народною освітою та організованою боротьбою працюючих людей вдасться збудувати новий справедливий лад, в якому жінки будуть мати рівноправність. Тому вона взявато працювала в напрямі організування та освідлення жінок. Та мимомо її праці й заподливість її наслідниць є ще тепер велика невідомість, а головню серед працюючого жіноцтва.

Неприхильні відносини позбавили многих наших жінок потрібної для них освіти. Але кожно можна направити, бо до кожної української жінки простягає свою руку приятелька, яка не осміє, не осудить, а навпаки, навчить і порадить. Такою приятелькою є добра книжка й добра газета. Отже подбаймо про них тут в Америці й не забуваймо придбати їх і для наших сестер в старому краю, по селах. Багато наших сільських жінок розуміють значіння доброї книжки чи газети, але не можуть спромогтись на купно її в час теперішньої скрути.

Нам о много лекше зібрати дещо грошей і переслати їх до редакцій «Самоосвіти», «Новой Хати», «Жіночої Долі» й інших, а звідтам вже висилатимуть свої журнали чи газетки до жіночих гуртків і товариств по селах Галичини, Холмищини й Волині. Тут на еміграції теж нам треба піддержувати свій жіночий журнал «Ж і н о ч и й Світ» передплатами й збірками на пресовий фонд, щоб він збагачувався змістом та формою. А що найважніше треба його вперто поширювати між нашим загалом, а особливо між нашим неорганізованим жіноцтвом щоби він належно виконав своє завдання.

Тому визнаю вас українські жінки, проявляйте більше охоти та завзятості до науки й громадської праці. Час нам уже відкинути цю нехоть й байдужність! Чому ми, українські жінки, маємо бути гірші від других? Погляньмо тільки на жіноцтво чужих народів і побачимо яка в них подлігична та громадська сила! А це тому, що воно зрозуміло, що тільки організованістю можна досягнути того, чого одиниця не може досягнути. То-ж вперед, до праці, до освіти, до організації!

Тоді й діти наші будуть нас шанувати й вважатимуть нас своїми найкращими дорадницями, до яких можна звернутися й найти відповіді на всі свої запити й свої сумніви. Заразом знайдемо признання за свою свідомість та виконання своєї громадської обовязку. Тому, це раз повторюю; ми, українські жінки, які бажаємо добра своїому народові й хочемо поліпшити його долю, не сміємо стояти на місці. Треба вперто йти вперед, а за який час, самі здивуємося, коли побачимо які гарні успіхи принесє нам наша праця.

Уляна Кленова

МИХАЙЛО СТАРИЦЬКИЙ

УКРАЇНСЬКІ вистави або представлення все були дуже популярні в Америці. Вони не тільки служили за приємну розривку для перетомлених фізично працюю українських робітників та робітниць, але були й важним чинником ширення та піддержання української національної ідеї на еміграції. Вони навіть служили за средство вдержання тут родженої молоді при українському народові, бо коли якийсь юнак чи дівчина взяли участь в якомусь представленні й воно перейшло з певним успіхом, так у них вживорувалась, не так любов до самої штуки, як радше амбіція збирати нові лаври на українській сцені, яка по певному часі переміялась в дійсну любов до українського народу. А що найголовніше, представлення були найкращим та найлекшим способом збирання грошей на різні народні фонди, які наше американське громадянство все радо посилало до рідного краю. Значить, в практичному житті нашої еміграції в Америці, аматорський театр відогравав велику й корисну роль.

Були спроби в Америці створити й дійсний театр, який стояв би на височині своїх завдань; але помимо цього, що знайшлася й відповідні артистичні сили, через брак відповідного попєртя з сторони загалу, ці спроби не здійснились. Всетаки деякі артисти та артистки не кинули своєї праці, а старались затє піднести рівень аматорських вистав, беручи живу особисту участь у них та керуючи ними рукою знавця. Вистарчить згадати про заслужену й всім нам відому паню Юлію

Малевич-Шустакевич. бувшу артистку Українського Народного Театру у Львові, яка через многи роки виставляла з успіхом навіть трудніші українські штуки по різних американських містах.

Михайло Старицький

Як артисти, так і аматори користувались майже виключно репертуаром, який привезли із собою ще з рідної землі. Особливо популярними були штуки написані нашою талановитою трійцею: М. Старицьким, М. Кропивницьким, І. Тобілевичем. Одначе найбільше виведеною штукаю в Америці була перерібка М. Старицького, «Ой не ходи Грицю», тому й годиться згадати цього талановитого драматурга в 30-ті роковини його смерті.

Михайло Старицький вро-

дився 1840 року, як син поміщика в Золотоношському повіті, на Полтавщині. Він розумів велике значіння театру для українського народу, тимбільше в тих часах, коли російська влада заборонила всяке писане слово на тій мові. Тому він і віддав не тільки свою працю для цієї справи але й своє майно.

Першим його кроком було заснування аматорського театру в Києві при помочі М. Лисенка, нашого найбільшого тодішнього музика. Він постарався о дозвіл від влади на вистави, підшукав відповідну галу й почав виставляти українські штуки. Публика дуже одушевлялась цими виставами й це захоотило М. Старицького писати нові штуки. Він лишив по собі гарну спадщину для нашого українського театру, бо його штуки ще й сьогодні дуже популярні та виставляються дуже часто. Рівнож його заслуга в тому, що український театр поширився по всій Україні, а то й поза Україну, бо театр заснуваний М. Старицьким став взірцем та захоотою для других місцевостей на Україні.

М. Старицький здобув собі славу не тільки як драматург, але як й знавець української мови. Він збагачував нашу мову новими словами та різними перекладами, головно з російської мови.

Помер він 26 квітня. 1904 року. Українська історія записала його як одного з найбільших діячів, як поета та драматурга, а головно, як доброго організатора українського театру.

ПРАЦЯ У ВІДДІЛАХ С. У. А.

ВАЖНІ НАРАДИ Дітройт, Міш.

Дня 1 квітня, ц. р. відбулися важні наради представниць всіх чотирьох відділів СУА в Дітройт, в яких взяла участь п. Марія Бек. Нарادي відбулися в «Українській Хаті» на Грейлінг вулиці, на Гемтремк, Міш.

Наради розпочала п.на Бек. Вона здала точний фінансовий звіт з видавання «Жіночого Світу» від початку його заснування й дала спрoмугу всім присутнім довідатись про всі подробиці, відповiдаючи радо на всі поставлені питання. З цього звіту представниці всіх відділів довідались, як великі тягари прийшлося перенести Редакторці, щоби вдержати цей журнал при житті. Треба признати, що тільки правдива й щира людина, яка посвятилася українській справі, а головню справі освідомлення українського жіноцтва, може виконати стільки праці та перенести стільки різних прикростей.

Головною точкою нарад була Перша Річниця «Ж. С.» Панна Бек сказала, що в місяці травня припадає цей день, коли появилoся перше число нашого журналу й в цьому місяці повинні жінки попрацювати якнайбільше, щоби забезпечити журнал бодай на один рік. Це можна зробити дуже легко, коли тільки буде добра воля й охота до праці.

Представниці відділів СУА взяли цю справу під розвагу та висказували різні думки, як можна би найкраще відсвяткувати цю річницю, щоби придбати якнайбільше пресового фонду для журналу. Пані Шустакевич поставила внесок, щоби всі чотири відділи відсвяткували це свято спільно, бо тільки спільними силами можна здо-

бути найкращий успіх. Пані Стецько поперда цей внесок, а всі представниці та членкині прийняли його одностайно. Рівнож рішено одностайно, щоби відсвяткувати це свято великим бенкетом, бо в цей спiсiб можна буде придбати якнайбільшу поміч нашому журналові.

Отже, заходом всіх відділів СУА в Дітройт і Гемтремк відбудеться з нагоди Першої Річниці «Жіночого Світу» Бенкет, дня 12 травня, ц. р. в «Українській Хаті» при Грейлінг вулиці, на Гемтремк, Міш. Цю річницю повинні відсвяткувати всі Українці міста Дітройт без огляду на свої політичні переконання, а переважно повинно нею зацікавитись все наше жіноцтво. Усі ми раді мати свою жіночу пресу, а головню таку, як «Жіночий Світ», Читаючи його, хочеться читати, бо в ньому все щось нове, щось цікаве, щось цінне. Усі ми добре знаємо, що нам потрібно такого журналу, а головню тут на еміграції. Довго ми ожидали його й вкінці, завдяки запевдливій праці нашiй Редакторки, п.ни Марії Бек, дочекались його. Тому в цей день Першої Річниці покажімо, що ми розуміємо ціль та значіння нашого журналу й всі візьмiм участь у відсвяткуванні Першого Ювілею жіночої преси в Америці.

Комітет зложений з представниць усіх відділів вже почав живу працю й прохає всі Товариства, Клуби, Брацтва, Сестринства та інші організації, щоби стримались від всяких підприємств в цей день, а прибуло громадно на Бенкет. Своєю присутністю ми покажемо, що хочемо щоби «Жіночий Світ» даліше виходив та просвічував наше жіноцтво, щоби

воно стало на культурному рівні з жінками інших великих народів.

Коли Українці хочуть здобути собі вільну державу, так першущого вони мусять мати свідоме жіноцтво. Без активної участі українського жіноцтва український народ ніколи не визволиться з неволі. Тому й зверім ми пильну увагу на українську жінку, про яку ми досі майже зовсім не дбали!

Катерина Хомяк, секр.

«0»

КОРИСНИЙ ВІДЧИТ Байон, Н. Дж.

Заходом Союзу Українок Америки в Байон, Н. Дж. відбувся дня 4 березня, 1934 р., святий відчит про Ольгу Басарабову та Наталію Кобринську. Свято відтворила предсідателька відділу, п. Катерина Довгань та попросила повстати з місць і в цей спiсiб віддати поклін двом заслуженим Українкам. Відтак попросила до слона голову Союзу Українок Америки, п. Олену Лотоцьку.

Пані Лотоцька розказала про муки та страждання нашiй українській героїні Ольги Басарабовi. Після її снів, ця жінка не заломилася від болю та мук, але видержала всі наруги та не зрадила своїх тайн. Ми повинні йти її слідами.

Відтак п. Лотоцька розказала про Наталію Кобринську, яка відважилася перша організувати українське жіноцтво, щоби його освідомити й ціле своє життя посвятила тій праці. Коли Кобринська почала своєю незвичайну на ті часи працю, так з неї сміялись, але вона не зважала на сміхи, але продовжувала своє діло. Праця її не пішла надармо, але увінчалася великими успіхами, бо сьогодні майже немає україн-

ської колонії, де не було б якогось жіночого товариства. Дальше бесідниця сказала, що кожна жінка повинна працювати для свого народу, бо говорити, що без неї обійдеться, не личить свідомій Україні. Можна зробити роботу в хаті, можна зробити її поза хатою, коли тільки хто хоче. Рівнож звернула пильну увагу на це, що українських дітей в Америці треба виховувати в національному дусі, щобони вони по нас продовжали почате нами діло. Коли ми не подбаємо самі за себе, то будемо певні, що хтось чужий не подбає за нас, щобони ми діждались своєї самостійної української держави.

На цьому п. Лотоцька закінчила свій реферат, за що публіка винагородила її рясними оплесками. На закінчення відспівано національний гимн: «Ще не вмерла Україна!»

А. Пукас, секр.

«О» ТОВАРИСЬКА ЗАБАВА

Гемтремк, Міш.

За останніх кільканадцять років українські жінки поступили значно вперед та спільно взяли до нової праці. Бувало, як котрий відділ давав якесь підприємство, так членкині інших відділів не хотіли прийти на нього, бо мовляв, нехай ідуть ці жінки, що належать до цього відділу. Сьогодні українські жінки розуміють неродно працю інакше й свідомі цього, що тільки в об'єднанні та спільній праці можна недіятись найкращих успіхів, як в місцевій праці, так і в загальній народній праці.

В Дітройт маємо 3 відділи США, а в Гемтремк 1 відділ. Усі ці чотири відділи почали переводити цю ідею об'єднання в життя, а найкращим доказом цього об'єднання була товариська забава в день 31 березня. Всі чотири відділи устроїли

кісткову забаву, подучену з музичними продукціями, в «Українській Хаті» при Грейлінг вулиці, на Гемтремк. Хоча це підприємство відбулось в американську велику суботу, все-таки прибуло значне число гостей, так, що галя була заповнена. Між гістьми можна було бачити нашу інтелігенцію, а навіть кілька визначних американських жінок. Всі забавлялись дуже гарно й примірно.

Підчас забави виступила п. Орис, (всім нам знана сопрано-во солістка) й відспівала гарно дві вівні: «Чи ти прийдеш» і «На вулиці не весело». Пригравала їй на фортеп'яні п-а Блажовська. Пані Шустакевич віддеклямувала з чуттям одну орему Тараса Шевченка. Пан Орлик, відомий вже в цілому Дітройті, віддав з артизмом кілька пісень, як: «Ой, гаю, гаю, вітру немає», та інші. Всі вони написались знаменито, за що публіка винагородила їх гримкими оплесками.

Відтак відбулась вигравка столового начиння, устроена редакцією «Ж. С.» в присутності делегаток усіх відділів США. Начиння виграв п. П. Климчук з Гемтремк, який мав щасливий тикет з числом 6. Підчас вигравки зібрано \$7.80 на пресовий фонд «Ж. С.» Панна Бек подякувала всім за численну участь та жертви на пресовий фонд, а зосібна всім членкиням за їхню ширю працю в користь журналу. Закликала всіх до дальшої завзятої праці для нашого поневоленого народу.

Комітет усіх відділів складає ширю подяку всім тим одиницям, які своїми виступами бавили гостей підчас прийняття як рівнож всім гостям, які прибули на запрошення цього комітету.

Весь дохід з цієї забави призначено на «Жіночий Світ».

К. Хомяк, секр.

РІЧНІ ЗБОРИ

Йонкерс, Н. П.

Річні Збори 20 відділу США в Йонкерс, Н. П. відбулися дня 26 січня, 1934 року, в церковній галі Св. Михаїла при Чеснат вулиці.

Збори відтворила предсідателька, п. А. Кмечь. Опісля секретарка, п. Анна Кохан прочитала звіт з минулих зборів, котрий був прийнятий всіми членкинями. Пані М. Опір, касієрка, подала річне фінансове справоздання. Слідував вибір нового уряду. До його переведення вибрано п. К. Макар. Зістали вибрані слідуючі членкині: п-на Леся Кінаш, предсідателька; п-на Анна Кохан, містопредсідателька; п-на Юлія Шурко, секретарка; п-на Катерина Макар, заступниця; п. Марія Отіро, касієрка; п-на Анна Лзубек, заступниця; п. Анна Кмечь, пресова референтка; делегатки на збори до Нью Йорку, п. Д. Ризник, п. А. Мандзіл і п-на М. Дмишко.

В минулому році наш відділ працював дуже гарно. У відділі половина членкинь — це молоді жінки та дівчата, які все готові до всякої роботи. Тому сподіємось, що й цей новий рік ми не промарнуємо, а старатимемо зробити ще більше добра для нашого народу. Ми дуже радіємо, що наші молоді дівчата не цураються своєї української організації й ми справді доконаємо великого діла, коли зорганізуємо наших дівчат при США. Тоді сміло зможемо так сказати:

«Та не даром цвіт розцвінвся,
Чейже буде з цвіту плід;
Та не даром пробудився
Український знавий рід,
Довго нас не доля жерла,
Досі нас наруга жре;
Та ми крикнім: «Ще не вмерла!»

Ще не вмерла й не вмер!»

Леся Кінаш, пред.

3 ЖІНОЧОГО ВІЧА Філадельфія, Па.

За старанням 42 відділу Союзу України в Філадельфії, Па., відбулося жіноче віче, дня 4 лютого, в салі Тов. Горожан. Віче відкрила передсідателка відділу, п. Анна Бойко, яка коротко пояснила зібраним ціль цього віча й привітала нашу шановну гостю, паніну Марію Бек. В своїй одногодній промові бесідниця дала короткий огляд розвитку українського жіночого руху та вказувала які завдання тепер спочивають на плечах української жінки. Заразом зивала всіх українських жінок вставати в ряди нашої жіночої організації Союзу Українок Америки та матеріально підпомагати нашу одну жіночу пресу в Америці, «Жіночий Світ».

Після промови зібрані надгордили нашу редакторку рясними оллесками й зложили свої пожертви на пресовий фонд «Жіночого Світу». Жертвували слідуючі: п. Анастазія Рибаківа—\$1.00; п. О. Ковнацька—\$1.00 а дрібними датками зібрано \$13.23. Разом зложено \$15.23, які передано панні Бек на призначену ціль.

Відтак говорила п. Олена Штогрина, секретарка Товариства Горожанок. Вона теж зивала жінок до організаційної праці та вказувала на це, які користи наступлять, коли ми навчимося працювати в згоді. Віче закрила п. Софія Стрижак, скарбничка нашого відділу, дякуючи панні Бек за поучаючу промову, а присутнім за їхні датки на жіночий журнал. На закінчення відспівано національний гимн:

«Душу, тіло ми положим
за нашу свободу
І покажем, що ми сестри
з козацького роду».

Оксана Стасюк, секр.

ВІДДІЛ 19 СВА. Байон, Н. Дж.

Хочу сказати дещо про наше товариство СВА, котре засновано 4 січня, 1931 року. Як в кожному товаристві, так і в нашому, початки були дуже трудні. Жінки не хотіли, а радше не розуміли завдань такого жіночого товариства.

При zaloженню товариства, голова СВА, пані Олена Лотоцька, річевою промовою пояснила ціль та завдання товариства. Тоді вписалось 24 членкині. Але небавом декотрі жінки почали занедбувати свої обовязки, не приходили на збори а з часом зовсім відпали. Осталось тільки 10 членкинь в товаристві.

І знову треба було взятись до живої праці, щоб недопустити до цілковитого зліквідування товариства. Але ці членкині, котрі остались, сказали собі, що будуть так працювати, щоб відділ побільшився вчетверо.

Наша праця не пішла намарне. Сьогодні наш відділ числить 40 членкинь.

В 1933 році, на день 4 березня: наше товариство запросило до себе пані А. Рибаківу з Філадельфії. Вона розбудила серця наших жінок своїми щирими словами, і від того часу жінки стали краще працювати та цікавитись нашим жіночим товариством.

Та це все замало. У нас повинно бути бодай 100 членкинь. Спочатку нас було 24, потому лишилось нас тільки 10, відтак по живій акції число членкинь зросло на 40, а тепер постаріймося знову подвоїти наше число!

Однак помимо всяких труднощів, від початку засновання нашого товариства, ми вислали тільки на Рідний Край \$276.00, на експонати на Світову Виставу \$51.00; рівнож не забували ми за вдови та сироти в ча-

сі безробіття. Ми помагали їм і надалі помагатимемо, бо це й є завданням нашого товариства. Однак ми могли би багато більше зробити, коли би, нас більше було.

Візьмим хочби цьогорічну щедрівку, за котрою ходили слідуючі пані: К. Довгань, К. Корило, М. Кравчук, А. Липа, П. Коваль, і А. Путас. Ми защедрували \$44.00, котрі також вислали на добродійні цілі: на Рідну Школу — \$10.00, на боевий фонд—\$10.00, на «Жіночу Долю»—\$5.00, на голодуючих—\$5.00, до головної Управи С. У. А. \$5.00, на «Жіночий Світ» — \$7.00. Будемо й надалі працювати в тому самому напрямі, щоби підтримати наш одинокий журнал, як також нести поміч Рідному Краєві.

Анна Путас, секр.

«0»

СВЯТО ОЛЬГИ БАСАРАБОВОЇ Аллентаві, Па.

В неділю, дня 18 лютого відправив місцевий парох, о. Сенета, панахиду за душу покійної української героїні, Ольги Басарабової. Підчас панахиди членкині Союзу Українок і членкині ОДВУ, держали світло в руках, а парох розказав про муки й смерть покійної. Марія Рудакевич і Софія Саврук занялись збіркою в церкві, з якої прийшло \$7.13. Жертвували: Анна Пинюк — 50 ц., Анастазія Януцак — 50 ц. Решта зібрано малыми жертвами. Гроші вислали через Обеднання на інвалідів.

Вечером відбувся святочайний концерт, в якому взяли участь слідуючі хори: жіночий, церковний і діточий, під управою місцевого дяко-учителя, п. Данила Степчика, який поіве немало труду в підготовленні самого концерту. Відтак п. Анастазія Рибаківа, запрошена спеціально на це свято з Філадельфії виголосила святочну промову. Публика привітала її

оплесками, неначе предчувала, що вона скаже щось цікавого.

Бесідниця говорила так цікаво, що на галі вивувала тиша, немов нікого не було, хоча галі була заповнена. Розповіла вона про трагічну смерть Ольги Басарабової, а відтак говорила про виховання дітей в українському дусі.

Слідуючим бесідником був о. Сенета. Він підкреслював у своїй промові героїстичність Ольги Басарабової, яка радше згинувала від тортур, ніж зрадила своїх товаришів-борців за визволення України. Були різножанрові декларації, підібрані до моменту, які дівчата та жінки віддали знаменито, що видно було навіть сльози на деяких лицях. На закінчення мужеський і жіночий хор відспівав «Не пора» й всі розійшлися до дому вдоволені, що відсвяткували пам'ять жінки-героїні.

Прихід із свята, то є \$20.00 ухвалено на зборах вислати на народні цілі. Розділено їх так: \$10.00 вислато на інвалідів, а \$10.00 на Рідну Школу, через Обеднання.

Марія Рудакевич.

«о»

«ЖІНОЧИЙ СВІТ» І НАШ ЖІНОЧИЙ ОБОВ'ЯЗОК Вунсакет, Р. Ай.

Мабуть така вже доля української жінки в Америці, що в своєму родинному житті вона так зв'язана домашніми обов'язками, що їй лишається мало часу на те, щоби брати активну участь в громадському житті. Та це й інші причини складаються на те. Самі наші мужі, мимо того, що на словах зачисляють себе до «великих поступовців», на ділах не показують того поступу. Слово «волю» існує для них тільки на папері. Скоро жінка забажалаб покористуватись цим словом в громадському житті, так на перший прояв її бажання взяти якусь участь в народній роботі,

зі сторони мужа виявляється недоволення. Мовляв: «баба» на це й є, щоби горшки були чисті. Очевидно, що ця жінка, відчуваючи інстинктивно, як погано на сімі відбиваються домашні непорозуміння, старається за всяку ціну, часом й коштом жіночої гідності, такі справи оминати.

В останніх роках пережили ми матеріальну кризу. Тяжко приходилось нашим мужам заробляти на отримання цілої родини. Тому й жінки мусіли шукати праці поза хатою, щоби придбати найпотрібніших річей до життя для своїх дітей. Часом бувало й таке, що муж, не маючи заняття, оставлявся вдома, а натомість жінка працювала весь день поза хатою. Тоді й муж був примушений познакомитись з горшками. І на диво, його давня незграбність скоро зникла й він чимраз краще давав собі раду з дрібною домашньою працею. В цей спосіб неодна українська жінка на еміграції поволі висмикнулася з домашніх пут і зрозуміла, що не тільки того світа, що видно у віконці. А муж теж мав нагоду зрозуміти, що треба й жінці випустити поза домашній поріг.

І сьогодні, хоча українська жінка в Америці не може зрівнятися з жінками деяких інших національностей, всетаки вона пробудилась із сну. Доказем цього є наша жіноча організація та недавній наш зблукот, жіночий журнал, «Жіночий Світ». Безперечно, що сама поява цього журналу застала нешу жінку подумати глибоше над своєю долею, яка нерозлучно зв'язана з нашою батьківщиною, Україною. Тому самозрозуміло, що в нашій місцевості українська жінка так щиро прийняла той журнал, і то помімо цього, що в нашій місцевості безробіття доторкнуло майже кожну українську роди-

ну. Та щоби цей журнал поширити, самі членкині нашого відділу Союзу Українок склались по дві, три, а навіть по чотири на одну передплату. І таким робом, майже кожна членкиня у нашому відділі є передплатницею «Жіночого Світу». Думаю, що було б практично колиби інші місцевості поступили в той самий спосіб і таким чином дали можливість кожній убогій українській жінці користуватись з цього журналу. Мусимо на це звернути пильну увагу, бо чейже Божою манною не втримається журнал, бо живемо в часах, коли треба платити точно за папір, друк та інші річі. Зрештою було б навіть соромно для української жінки, колиби в Америці не було жіночої преси. Народна приповідка каже: «Колі нас стати на петрушку, так і мусить стати на юшку». Коли ми, українські жінки оплачуємо різні видання для наших мужів, так чому не можемо оплатити одинокую українську жіночу пресу на Америку й Канаду?

Прикро читати, що такі величаві української громади, як НьюЙорк, Шікаґо та інші, не можуть зрівнятися в справі матеріальної допомоги нашому журналові навіть з нашою маленькою громадою. А що жінки в тих місцевостях думають? Невжеж сором не червоні їхні лица, коли читають про це як наша маленька громада працює? Не хочеться вірити, щоби вони були байдужі до так важкої діла насправу. Час нам уже вийти з темряви на денне світло й доказати, що й ми, українські жінки, є козацького роду. Можливо, що в деяких випадках назадняцькі погляди мужів перешкаджають в активності жінок, але це не повинно стримувати нас від сповнення жіночого громадянського обов'язку.

Вже час, щоби у наше українське жіноче віконце засвіти-

ХТО ПРАЦЮВАВ ДЛЯ «ЖІНОЧОГО СВІТУ»

Надіслали Пресовий Фонд:

Відділи 5, 16, 23, СУА, Дітройт, з представ.	\$25.00
Відд. 5, 16, 23, 26, Дітройт, і Гемтремк, із забави	22.00
Відділ ім. О. Басарабової при У. С. Г., Мон-реал, Квебек, Канада	8.00
Відділи 5, 16, 23, 26 СУА, Дітройт і Гемтремк, Міш., збірка на забаві	7.80
Жіноче Т—во ім. Ольги Басарабової, Філяд.	5.50
Відділ 49 СУА, Бофало, Н. Й.	5.00
Відділ 45 СУА, Манчестер, Н. Г.	3.00
Відділ 18 СУА, Джемейка, Н. Й.	3.00
Відділ 16 СУА, Дітройт, Міш., з виправки	2.30
п. Галина Крук, Гемтремк, збірка на лісту	1.25
п. Текля Кліш, Гемтремк, збірка на лісту	1.00
п. Анастасія Адамчак, Гемтремк, Міш.	.25

Зібрали передплат:

п. Розалія Волошин, Київленд, Огайо	4
Відділ 29 СУА, Вунсаєтк, Р. Ав.	4
п. Катерина Яремчук, Гемтремк, Міш.	3
Відділ 45 СУА, Манчестер, Н. Г.	2
п. Анастасія Станґричук, Київленд, О.	2
п. Катерина Хомяк, Гемтремк, Міш.	2
п. Анна Дембицька, Дірборн, Міш.	2
п. Анна Сирко, Дітройт, Міш.	2
п-на Оля Тимочко, Дітройт, Міш.	2
п-на Анна Пукін, Регіна, Саск., Канада	2
Відділ СУА, Елізабет, Н. Дж.	1
п. Олена Штогрін, Філадельфія, Па	1
п. Анна Ліпа, Байон, Н. Дж.	1
п-на Олена Горбаль, Ансонія, Конн.	1
Відділ 18 СУА, Джемейка, Н. Й.	1
п. Анна Пугас, Байон, Н. Дж.	1
п. Юлія Фірман, Блекстон, Масс.	1
п-на Марія Джумага, Бюкенен, Канада	1
Відділ 38 СУА, Ансонія, Конн.	1

Продали поодиноких чисел:

Відділ 18 СУА, Джемейка, Н. Й.	52
(пн. О. Цієк—27, А. Воробець—10, Е. Орлан—8, Г. Швед—7)	
Відділ 29 СУА, Вунсаєтк, Р. Ав.	50
п. Анастасія Станґричук, Київленд, О.	50
Відділ 19 СУА, Байон, Н. Дж.	46
(Продавали пп. Анна Пугас і Катерина Довгань)	
Відділ 16 СУА, Дітройт, Міш.	39
(пп. Ю. Шустакевич—20, Анна Тимочко—19)	
п-на Євгенія Гіряк, Шікаго, Ілл.	36
Відділ 38 СУА, Ансонія, Конн.	32
Відділ 2 СУА, Честер, Па.	24
п. Тетяна Гаврилів, Перт Амбой, Н. Дж.	23
Відділ 20 СУА, Вонкерс, Н. Й.	21
п. Розалія Волошин, Київленд, Огайо	20
Відділ 49 СУА, Бофало, Н. Й.	17
п. Анастасія Вагнер, Джерсі Сіті, Н. Дж.	17
п. Катерина Яремчук, Гемтремк, Міш.	16
п. Катерина Шемердяк, Шікаго, Ілл.	15
п. Анна Бойко, Філадельфія, Па.	15
п. Марія Стецій, Іст Віндзор, Онт., Канада	14
п. Стефанія Дужа, Віндзор, Онт., Канада	13
п. Анна Желехінська, Роксбері, Масс.	13
п. Анна Сирко, Дітройт, Міш.	13
п. Анна Качор, Бофало, Н. Й.	12
п. Анна Курило, Дітройт, Міш.	11
п. Марія Бринь, Файтстон, Н. Й.	11
п. Мирослава Музейчук, Ньюарк, Н. Дж.	10
п. Катерина Хомяк, Гемтремк, Міш.	10
п. Юлія Кучер, Карнегі, Па.	10
п. Катерина Качмарова, Ст. Пол, Міш.	10
п. Марія Ленчук, Нью Йорк, Н. Й.	10
п. Анастасія Ясінчук, Менвілл, Р. Ав.	10
п. Анна Медвідь	9
Відділ СУА, Елізабет, Н. Дж.	6

ло ясне сонце. А тим сонцем для української жінки в Америці є «Жіночий Світ». Треба тільки, щоби всі широко відчинили свої віконця й приймили лучі цього сонця до своєї хати. А я певна, що коли запросто бодай трохи своєї жіночої енергії й подбаємо про наш жіночий журнал, «Жіночий Світ» стане тижневиком. Були ми добрими й покірними рабнями, а тепер докажимо, що вміємо цінити свою свободу та належно виконувати свої громадянські обов'язки. Італійський прем'єр, Муссоліні, сказав: «Жінка повинна тямити, що вона, а більше ніхто, являється тим живчиком людського існування». І коли нам, українським жінкам, приходить ся нести рідшати про справу своєї преси, то тільки зрозуміймо ці слова

Муссоліного. Сконцентруймо всі свої сили, а я певна, що за ними скоро буде поважний успіх.

«Кожний думає, що на тобі, Мільонів стає стоїть, І за долю мільонів, Маш дати ти одвіть».

Марія Скибінська.

«о»

ПОДЯКА

Не по словах, але по ділах доказуємо свою прихильність до «Жіночого Світу». Тому щиро дякуємо всім цим прихильникам та працівникам, які прийшли з поміччю нашому журналові.

Особливо хочемо подякувати всім чотирьом відділам СУА в Дітройт та Гемтремк, які знову прислали більші одноразові жертви та роблять дбайливі приготування відсвяткувати першу річницю «Жіночого Світу», щоби в цей спосіб, не тільки споуляризувати одинокий жіночий жу-

рнал в Америці, але також придбати йому фондів. Честь Вам, щірі Українці, за це, а від нас прийміть щире Спасибі.

Редакція.

«о»

ВИГРАВКА НАЧИННЯ

Подається до загального відомо, що вигравка начиння в рамках «Жіночого Світу» відбулася дня 31 березня, ц. р., підчас «квістової забави» в Гемтремк, Міш., в присутності представниць всіх відділ СУА в Дітройт і Гемтремк. Вигравою проводила пані Катерина Хомяк з Гемтремк.

На бажання публіки, мала діячка витягнула щасливе число, яким було число 6. Тікет з цим числом посідав пан П. Клімчук з Гемтремк, який і виграв 158 кусянчиків столового начиння.

Точний звіт з цієї виправки буде поміщений в слідуючому числі нашого журналу.

Адміністрація.

Section by Young Ukrainians

WELCOME, NEW OFFICERS!

THE UKRAINIAN Women's National League of America which is entering upon its ninth year of existence has always striven to induce the Ukrainian women of America to join its ranks and thereby create a potential factor in the educational and social life of the Ukrainians. Less effort has been expended in the matter of organizing young Ukrainian women, though this subject has been given much consideration and there has been a half-hearted attempt to translate words into action.

It seems however, that no special pressure was necessary to make the young Ukrainian women aware of the fact that it was essential for them to become members of a women's organization of their own nationality. Without the aid of outside influence they have come to realize that as constituents of such a large and oppressed nationality it is their duty to take active interest in the affairs of their country-women. The consciousness of their realization has been brought to light by their act of subscribing to the membership of our organization.

But what is most pleasing to note, they have not merely joined and become members. They have become real and active members, not content to remain outside of the limited circle of the so-called "live-wires." Ample proof of this may be found in the recent annual reports of several branches. They inform us of the fact that many of the new branch of-

ficers are young Ukrainian women who have manifested the ability required to hold such offices and are willing to utilize it for benefit of all concerned.

Outstanding among them are Miss Betty Kinash, newly elected president of the branch in Yonkers, N. Y., Miss Olena Horbal, the president of the branch in Ansonia, Conn., Miss Jennie Hirniak, the secretary of the branch in South Side, Chicago, Ill., Mrs. Shumeyko, the president, and Mrs. Choma, the secretary, of the branch in Newark, N. J., and Mrs. Pelech, the newly elected president of one of the branches in West Detroit, Mich.

It appears that the above enumerated young Ukrainian women constitute a small minority in comparison to the other members of the organization and because of that we should not be particularly elated. Yet we have grounds for elation, for we must confess that several years ago we could not have found among us one of these young women had we even searched our ranks with the candle of Diogenes.

Therefore we are happy to find these young women in our midst and truly welcome them with the greatest joy. Simultaneously we wish to extend to them our sincere wishes for their success in executing their newly acquired duties. And finally we voice the hope that our new-young officers will endeavor to encourage others to follow in their footsteps thereby imbuing our organization with new blood, new ideas, new methods and new results.

JOHN YATCHEW.

HOPE

REVERSES many may occur,
Unconquerable they may seem
You'd think they shackle spirit mine;
They don't, — I'm still quite free to dream.

I dream by night and, too, by day,
Bright future doth before me rise,
Ambition's peaks, a life of use,
Love's mansions greet my hopeful eyes.

I carry on through life's clear plains,
I wade through sloughs, ascend rough rocks,
I crawl through dense and thorny brush,
I scorn the bruises, wounds and knocks.

Amid all these I do console
Myself, for I see yonder beams,
My gem of life by future held,
If not in fact, then in my dreams.

A YOUNG PATRIOT

MISS ANNE FARBOTNIK whose pleasing likeness graces this page is an Ukrainian girl and has been a life-long resident of Pittsburgh. Last year she graduated from the South Side High School with one of the highest scholastic records. During her attendance at the South High she always proudly asserted her Ukrainian nationality, taking every opportunity to acquaint her teachers as well as her school companions with the Ukrainians, their history, their culture and their political aspirations. On several different occasions she has directed programs featuring Ukrainian songs and dances which were presented in the auditorium of the High School. In this way she has been doing her little part in popularizing the name 'Ukraine,' and has endeavored to make it a word of some meaning to those with whom she came into daily contact.

At present Anne is a freshman at the Carnegie Tech School where she is pursuing the study of music with the hope of further developing her talents along this line. She is also a member of the Ukrainian University Club and has offered her services for the promotion of the organization. As a result she has been chosen to organize and conduct the club's orchestra.

Yet Anne's activities on behalf of the Ukrainians are not limited to Ukrainian affairs, though she has appeared on the stage as an accompanist and solo player in many Ukrainian concerts. She readily accedes to requests for Ukrainian programs even from strangers. In fact, she deliberately seeks opportunities to present Ukrainian dances and songs to those who have never had occasion to see or hear them. And when she does so, she invariably dons her

Miss Anne Farbotnik

beautiful Ukrainian costume that all might inspect the exquisite handiwork which is the pride of the Ukrainian people. Just recently it was her pleasure to perform at a banquet at which Governor Pinchot of Pennsylvania was present and who manifested an interest in her colorful costume.

We feel that Anne should be heartily commended for her good work for the benefit of the Ukrainians and sincerely hope that she will continue to expend both time and energy for their interest. We also hope that by her acts she might inspire and set an example to other young Ukrainian girls who are willing to do something for Ukraine but who are at a loss as to just what to do.

Though activities of this sort seem trifling and unimportant, they are essential, for they serve to make Ukrainians popular and indirectly further their aim. Furthermore it is the only expedient method of instilling into the minds of the uninformed the fact that the Ukrainians comprise a nationality, distinct and separate from the Russians.

Therefore it behooves young Ukrainian folks to adopt this method and to popularize Ukrainian costumes, songs and dances. And to those who are fortunate enough to be attending school many opportunities for this very purpose present themselves. To be more explicit, themes for the English class, history papers, lectures for school programs, articles for school newspapers, features for club entertainment, etc.

But to all of those who wish to participate in such activities, we have just a bit of advice to offer. Please continue to inform yourself regarding Ukraine and Ukrainian matters so that you might never waver or stand embarrassed when inquiring individuals ply you with numerous questions. In order to impart knowledge to others, you must first be certain that you possess that knowledge and then strive to share it with others in the most convincing manner.

Michael Kociubynsky

Translated by M. S.

REVERIES

THE CLOUDS

When I gaze at the clouds, those children of the earth and the sun, which have scaled the heights and are wandering ever higher along the azure path... it seems to me that I see the soul of a poet.

I recognize it. It sails along serene and white, longing for celestial pleasures, transparent and light, with a golden smile on the rosy lips and trembling with the desire of a song.

I see it. Large and ponderous, full of longing and unshed tears, pregnant with all of the wordly tribulations, dismal with grievances toward the unfortunate world, it rolls into black waves, breathes heavily with its overburdened lungs, shields its face from the sun and with warm tears weeps bitterly until it is relieved.

I know it. It is uneasy, consumed with fire, all aflame with a great and righteous wrath. It speeds recklessly over the heaven and drives the indolent earth with a golden rod... On... on... further, in the air... and it shouts so that all might hear, that all might awaken...

I understand it. Always discontented, always searching... seeking an answer to the eternal question: "why? wherefore?"... it lowers its grayish wings atop of the world so that the sun might not be seen, so that it might wade in the shadows of the earth and sow a fine mist of sorrow.

O poet! I do not wonder that you love the clouds!

And I sympathize with you as you trace with envious longing the cloud which submerges, melts and perishes in the azure desert.

ALONE

I listen to songs which no one hears.

That is my soul singing.

Always and everywhere I hear its delightful refrain:

"You are alone!"

And nothing will drown — I know it — nothing will drown this quiet song; in the moaning of the wind, in the laughter of spring, in the roar of thunder and in the downpour of a rainstorm... I always hear:

"Alone... alone..."

I am surrounded by people. Their eyes glisten, their voices tremble... the mind spins a silver thread... the heart, a golden one... the wave of life splashes over the shores, roars and plays... and when the chalice of happiness touches my lips I hear the familiar requiem of my soul:

"But you are alone!"

I weep. From my heart there also flows a stream into the sea of human woe. And although my warm hand is extended for a friendly clasp there where it is needed, although my soul is open to admit a stranger's sorrow as the blossom is open to receive the dew, nevertheless... and yet... I hear, it rises somewhere from the depths as an eternal damnation:

"Ha, ha! You are, nevertheless, alone!"

And even when close to my heart there beats a loving heart, when two sparks unite in the flame of happiness, when it seems that the mystery of the Sphinx is solved... even then...

Even then... like a black cloud there whirls in my breast the distressing and arrogant outcry:

"And I... am alone!"

WEARINESS

MY SOUL is weary and even the regret which I feel only reminds me of a smile frozen on the features of a corpse.

I harbor a grievance toward heaven for the clouds which pass over it do not leave any kind of a trace; once more it becomes bright and blue.

I harbor a grievance toward the earth for the shadows which cover it will move to another spot and where it was once gloomy and dismal the golden sun will appear again.

With regret I gaze at the water; as a mirror it reflects the beauty of the world and when it is discontented it even breaks the lines and colors and creates its own beauty.

I harbor a grievance toward the autumnal plant; every shrub conceals within it the hope of life and some day will shoot forth new stalks.

While I...

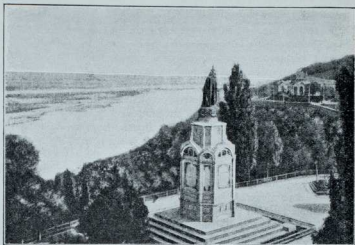
While the ashes of my hopes are suspended above me as a stationary cloud, while the sun of happiness can not chase the shadows out of my soul, while the mirror of my soul becomes blurred and dim, reflects nothing, as that which sheds everything and becomes barren — will never blossom again.

And why do not I, a superior being, live as the lifeless heaven, the dead earth, the water, the plant?

Should I inquire?

I don't want to... I have become weary...

FACTS ABOUT UKRAINE

The Monument of Vladimir, The Great

KIEV

KIEV, the former capital and one of the most important cities of Ukraine, can easily be classed as one of the most beautiful cities of the world. The picturesque view which greets the eye of a person standing on the Vladimir Hill is very rare indeed. Beneath lazily stretches the Dnipro River and beyond it there loom the endless plains and forests dotted by churches of the neighboring suburbs. And nestled in the hills is the city itself brightened by the glistening domes of the numerous churches such as the Pecherska Lawra, the Mazeppian Sobor, Michalowsky Monastery and the Andrievsky Church.

Kiev is one of the oldest places in eastern Europe. In the year of 1897 excavations revealed the bones of a mammoth and the cave bear, and also many stone implements which were the creations of human hands of about 20,000 years ago.

Kiev is mentioned in many of the historical sketches of the early tribes that inhabited this section of the country, but its very early past is veiled by a host of legends and tales. From them we can only ascertain that Kiev was the birthplace of the ancestors of the Ukrainian princes who ruled Ukraine in the early periods of our history.

In the beginning of the ninth century Kiev was in its most glorious stage of development. The powerful and wealthy princes erected beautiful churches, monuments and palaces. Kiev was considered at that time the second wealthiest and most beautiful city of Europe bowing down only to Constantinople. Art and literature flourished here. Wealthy eastern traders found this an ideal spot for their commercial transactions. Political life was also in full swing and

uprisings against the ruling dynasty were not rare, for it was the aim of every ambitious Ukrainian prince to rule from the golden throne of Kiev. At the same time within the gloomy walls of the monasteries, monks and learned men pondered over lengthy treatises of philosophy and theology.

But the wealth and beauty of this city attracted not only friendly guests. Hostile neighbors looked upon Kiev with envious and greedy eyes. On many previous occasions Kiev was threatened with destruction when many of the Asiatic barbarians came to the Ukraine. The danger was averted however, until the year of 1169 when one of our own princes, Andrey Boholubski, came from the north with an army of foreign soldiers and almost erased Kiev from the map of the world. In the year of 1202 the attack on Kiev was repeated and then in 1240 the Tartars ruined the city completely. Restoration followed only to be delayed again as the Tartars, this time, as the allies of the Russians, completely destroyed it in the year of 1484.

For a long time the city lay in a mass of ruins until the archbishop, Petro Mohyla, took upon himself the task of reconstruction. But once more Kiev was destined to experience a series of assaults. In the year of 1651 it was ruined by the Lithuanian Hetman, Radiwil, who for a short time reigned over the territory. In the year of 1658 it was pillaged by the Russians who were attempting to withstand the attack of our hetman, Iwan Wyhowsky. In the eighteenth century it was partly demolished by numerous fires, and especially the fire of 1718 when the vast library of the Mohyla Institute was burned to ashes together

with its rare treasures. But the death-knell had not yet sounded for the unfortunate city.

It revived again and blossomed forth in new glory. The latter part of the seventeenth and particularly the eighteenth century constitute a period of reconstruction in which many churches and buildings were erected in the barocco style. Many of the other buildings and churches were restored, among them the famous Church of St. Sofia, the Michaliwski Monastery, the Wydubecki Monastery, the Pecherska Lawra, the Kyryllian Church and others. Some of the new buildings erected, were the Andrievsky Church, the Florowsky Monastery and the Residence of the Archbishop. All of this was done as a result of the untiring effort and financial support of many sponsors among whom Hetman Ivan Mazepa was outstanding.

To submit an exhaustive and detailed paper on the historical buildings of Kiev and the events giving rise to their importance would require much time and space. It is our regret that this cannot be done here, though we must say that many treatises on the subject are in existence, written not only in the Ukrainian language, but in others as well, for the foreigners also have begun to appreciate the beauty of our ancient architecture. So we shall continue to enumerate merely.

Many improvements and additions in the field of building were made during the course of the nineteenth century. The erection of the University of St. Vladimir, the Girls' Institute, the Cadets' Building, two "Gimnazias" (Colleges) and the Chain Bridge on the Dnipro River date back to this time.

With the introduction of railway facilities and the development of the sugar industry Kiev began to assume the proportions of a large modern city. It is interesting to note that the electric tramway built in Kiev was the first to be introduced in eastern Europe. Large theaters, hotels and beautiful parks were evident everywhere. Many people flocked to the city to make it their home and at the beginning of the World War the population of Kiev numbered about 460,000.

A new era of progress for Kiev began with the formation of the Ukrainian Republic in 1917. The population increased to a half million. Extensive plans were made and a fund of million "karbowanci" (dollars) was appropriated for the erection of government buildings. Art galleries, museums and libraries were to be included in the great building program. In a few years Kiev was to rank with the other great educational centers of the world. These plans were not destined to be carried out however. During the fall of the Czarist regime in Russia and civil strife in Ukraine, the Soviet Union was formed, Ukraine being annexed as a member state. The capital of Soviet Ukraine was transferred to Charkiw and Kiev became

just another provincial city.

The University of St. Vladimir and the State University were closed. All of the government buildings were abandoned... only the "Akademia Nauk" remained and its activities were greatly hampered by the Bolshevik officials. In 1920 the population dwindled to 366,000, but in 1926 it again rose to 493,000.

In addition to the historical buildings and churches, Kiev has also a few interesting museums. Foremost among them is the Historical Museum of Taras Shevchenko with complete archaeological, historical and art departments. The Ukrainian Library of Kiev contains more than two million tomes and is classed as one of the largest libraries of the world.

During the reign of the Russians a few monuments were erected in Kiev, the oldest of them being the monument of Prince Vladimir, the Great, which is situated on a hill overlooking the Dnipro River. The monuments erected to the memory of the Russian Czars, Nicholas I and Alexander II, were destroyed during the Revolution of 1918. But the colossal monument erected to the memory of Hetman Bohdan Khmelnitsky remains to this day. It was erected in 1888. Plans were made to build a great monument in honor of Taras Shevchenko and the funds were forthcoming but the World War, the Revolution and then the rule of the Bolsheviks prevented this.

The Bolshevik rulers, realizing that Kiev was always the heart and center of the national Ukrainian life have determined to make it less important. For that reason they transferred the capital to Charkiw and set out to expand and beautify it and make it suitable for a capital. Nevertheless, Kiev has remained the cultural and educational center. Furthermore it has become the nucleus of all of the anti-Communist elements of Ukraine who are consistently working with the aim of wiping out the Bolsheviks and establishing a national regime in Ukraine.

Not so long ago we had news of the fact that the Bolsheviks decided to restore the capital to Kiev. Their intention, they assert, is motivated by commercial advantages, which would ensue, for Kiev is the natural center of Ukraine and lies at the cross-roads of routes leading from the west to the east and vice versa. But we suspect that the Communists have an ulterior motive. They realize that it would be much easier for them to stem the national tide of anti-government activities by throttling it at the source, which is Kiev. Furthermore, they perceive the necessity of more exertion in the task of spreading their propaganda in a vicinity so hostile to them. Yet in spite of everything they do, there is not a scintilla of doubt in the minds of the Ukrainians that Kiev was, is, and will always continue to be the heart of Ukraine.

Українці! :- Українки!

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ І ЧИТАЙТЕ

“УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР”

Літературний Журнал Заморської України

Цікаві Українські Оповідання

Річна передплата	\$3.00
Піврічна передплата	\$1.75
Одно число	25ц.

Адреса:

UKRAINIAN PUBLISHING HOUSE

331 Bay Street, Toronto, Ont., Canada.

ХТО ХОЧЕ

навчитися доброї української літературної мови, пізнати історію своєї мови, довідатися як де говорити український нарід

ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ
НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ МІСЯЧНИК

“РІДНА МОВА”

Присвячений всебічному вивченню укр. мови

Головний Редактор і Видавець
ПРОФ. Д-Р ІВАН ОГІЄНКО.

ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1 зл. 50 гр. чвертьрічно. За границею 2 американські долари або їх рівновартість у іншій валюті (35 кор. чеських, 180 лейв рум., 5 нім. марок, 30 фр. французьких, 65 динарів). ЗРАЗКОВЕ ЧИСЛО 50 ГР.

— Konto чекове П. К. О. № 27.110. —

Адреса Редакції й Адміністрації:
Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10. Tel. 10-24-05

Automobile and Invalid Service

PAUL

HOLOWCZAK

FUNERAL DIRECTOR

and

LICENSED EMBALMER

Українське Похоронне
Заведення

Phone: Maine 0885

2387 Professor Street

CLEVELAND, OHIO.

СВІЙ ДО СВОГО!

Продаємо і вимінюємо
фарми, домівки і бізнеси —

АНТІН ПАЩУК

Пересилаємо гроші до краю,
продаємо шифарти на всі
лінії і полагоджуємо всі кра-
єві справи —

322 N. 8th St., Philadelphia, Pa.

Office Hours:

9 to 11 A. M. 2 to 4 P. M.

Eve. 7 to 9 except Wed. & Fri.

Dr. N. J. MICHALENKO

Одинокий Український Лікар,
хірург і акушер

Phone: Atlantic 3929

3010 W. 14th Street,

CLEVELAND, OHIO.

ЧИТАЙТЕ І ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

ВІСТНИК О. Д. В. У.

Місячний Орган Організації Державного
Відродження України в Америці

Річна передплата	\$1.50
Одно число	15ц.

Перешліть свою заgelegу передплату
за 1934 р.

Адреса:

VISTNYK O. D. W. U.

P. O. Box 13, Station D.

NEW YORK, N. Y.

Национальну, соборну єдність і державну
ідею пропагує найкраще
ДРУГИЙ РІЧНИК

УКРАЇНСЬКОГО ЕКОНОМІЧ. БЮРА

український економічний інформатор з
календаром на 1934 рік.

Зміст:

Україна в числах

Народне господарство

Показник української культури

Адреси українських установ в цілому світі

Ціна 50 ц.

Продають українські книгарні. Вислає
по отриманню належитості Е. Чехович,
Warsaw, Grojecka 40A m. 12, Poland.

Представництво на Америку:

Сурма, 103 Avenue A, New York, City.

Прегарно видана книжка, обіймає 208
сторінок друку, та має український
і англійський тексти.

“НОВА ХАТА”

Журнал для плекання домашньої культури

Подає зразки сучасної літератури,
Популяризує наше народне мистецтво,
Містить найновіші звідомлення зі спортивного світу,
Обговорює новини практичного домашнього господарства й огород-
Елегатні моди взоровані на найновіших парижських журналах, [ништва,
Ручні роботи основані на народніх мотивах,
Колірова таблиця взорів.

Чвертьрічна передплата: 75 ц. — Поодинокое число — 25ц.

Замовляти в Америці:

NOWA CHATA

Kolomyja, Nowa 1, East Galicia, Poland.

“ЖІНОЧА ДОЛЯ”

Є необхідним часописом для українських родин в місті й на селі, з додатком «Жіноча Воля» і для дівчат «Світ Молоді»; виходить вже 9-ий рік при співучасті найкращих літературних та наукових сил.

ПЕРЕДПЛАТА ДЛЯ АМЕРИКИ Й КАНАДИ — ЛИШЕ \$2.00

Передплачуйте цей цінний часопис для себе й для своїх кривних в старім краю.

Пам'ятаймо, що в руках свідомої жінки лежить доля народу!

Адреса:

“ZINOCNA DOLA”

1134 Atwood Road, Philadelphia, Pa.